

آیا جزوه را از سایت ما دانلود کرده اید؟

کتابخانه الکترونیکی **PNUEB**

پیام نوری ها بشتابید

مزایای عضویت در کتابخانه **PNUEB**:

دانلود رایگان و نامحدود خلاصه درس و جزوه

دانلود رایگان و نامحدود حل المسائل و راهنما

دانلود کتابچه نمونه سوالات دروس مختلف پیام نور با جواب

WWW.PNUEB.COM

کتابچه نمونه سوالات چیست؟

سایت ما **افتخار** دارد برای اولین بار در ایران توانسته است کتابچه نمونه سوالات تمام دروس پیام نور که هر یک حاوی تمامی آزمون های برگزار شده پیام نور (تمامی نیمسالهای موجود **فتی الامکان** با **جواب**) را در یک فایل به نام کتابچه جمع آوری کند و هر ترم نیز آن را آپدیت نماید.

مراحل ساخت یک کتابچه نمونه سوال

(برای آشنایی با زحمت بسیار زیاد تولید آن در هر ترم):

دسته بندی فایلها - سرچ بر اساس کد درس - پسابندن سوال و جواب - پیدا کردن یک درس در نیمسالهای مختلف و پسابندن به کتابچه همان درس - پسابندن نیمسالهای مختلف یک درس به یکدیگر - وارد کردن اطلاعات تک تک نیمسالها در سایت - آپلود کتابچه و فیلدی موارد دیگر..

همچنین با توجه به تغییرات کدهای درسی دانشگاه استثنائات زیادی در ساخت کتابچه بوجود می آید که کار ساخت کتابچه را بسیار پیچیده می کند.

WWW.PNUEB.COM

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

WWW.PNUJEB.COM

کتابخانه الکترونیکی **PNUEB**

WWW.PNUEB.COM

روشها و فنون تدریس

منبع : روشها و فنون تدریس

مؤلف : دکتر منوچهر وکیلیان

رشته : علوم تربیتی

تهیه و تنظیم : شهربانو ظلی

تولید : زمستان ۱۳۸۵

جایگاه درس

امروزه به این نکته توجه خاصی ابراز می گردد که معلمی نوعی هنر محسوب می شود و معلم خوب و شایسته فردی است که علاوه بر داشتن علم و دانش کافی، به رموز و ریزه کاریهای این فن کاملا آشنا بوده و بداند چگونه تدریس کند، چه هدفی را دنبال نماید و برای رسیدن به آن اهداف از چه وسایلی استفاده کند. محتوای این درس مشتمل بر یازده فصل است که اهم آنها در این رسانه ارائه شده و دانشجو پس از مطالعه با روشها و فنون تدریس آشنا می گردد.

فصل اول

تدریس و یادگیری

WWW.PNUJEB.COM

فصل اول

هدف كلي

آشنائی دانشجو با تدریس و یادگیری

اهداف رفتاری

۱ - مفهوم تدریس هنر است را بیان کنید.

۲ - یادگیری از نظر هیلگارد و مارکویز را تعریف نمایید.

۳ - تفاوت‌های بین یادگیری و تدریس را بیان کنید.

۴ - بخش‌های اصلی مدل عمومی تدریس را نام ببرید.

اهداف رفتاري

- ۵ - مرحله نهايي مدل عمومي تدريس را نام ببريد.
- ۶ - مفهوم بينش را توضيح دهيد .
- ۷ - قوانين نظريه گشتالت را نام ببريد.
- ۸ - اصول لازم در به كارگيري نظريه يادگيري اکتشافی را بيان كنيد.

فصل اول

فکر کنید چرا نظریه های یادگیری به تنهایی
نیازهای معلمان را بر آورده نمی سازد؟

نظر هیلگارد و مارکویز :

یادگیری یعنی ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه یادگیرنده، مشروط بر آن که این تغییر بر اثر اخذ تجربه رخ دهد.

خصوصیات مهم تعریف یادگیری (هیئگارد و مارکویز)

- ۱ - کاربرد تغییر نسبتاً "پایدار"
- ۲ - کاربرد رفتار بالقوه
- ۳ - کاربرد تجربه

فکر کنید ، آیا می توان تغییرات از
خستگی و یا مصرف مواد دارویی در
رفتار را یادگیری نامید؟

تعريف تدریس

اسمیت :

“ تلاش‌هایی که برای تعریف تدریس صورت گرفته به جای تمرکز بر ارائه تعاریف روشن و صریح از تدریس بر کاوش ابعاد مختلف این مفهوم تمرکز داشته است “

فصل اول نظريه گيج (تدریس)

“ تدریس عبارت از هر فعالیتی است که از جانب يك فرد به منظور تسهیل یادگیری فرد دیگری انجام می پذیرد ”

فصل اول ارتباط بین یادگیری و تدریس

با وجود تفاوت‌های موجود بین یادگیری و تدریس، نیز می‌توان گفت که این دو، فرایندهایی نامرتب می‌باشند. در حقیقت، هر دو به هم وابسته هستند، به طوری که یادگیری هدف و تدریس وسیله رسیدن به این هدف است. با وجود این وابستگی، یادگیری و تدریس دو فرایند مستقل به شمار می‌روند.

- انتخاب روش تدریس، امری علمی است که بر اصول معینی استوار می باشد.
- روش تدریس بایستی امکان دستیابی به هدف مطلوب را تضمین کند و این امر به نوبه ی خود در صورتی ممکن خواهد بود که روش تدریس پس از کسب تجربه انتخاب شده باشد.

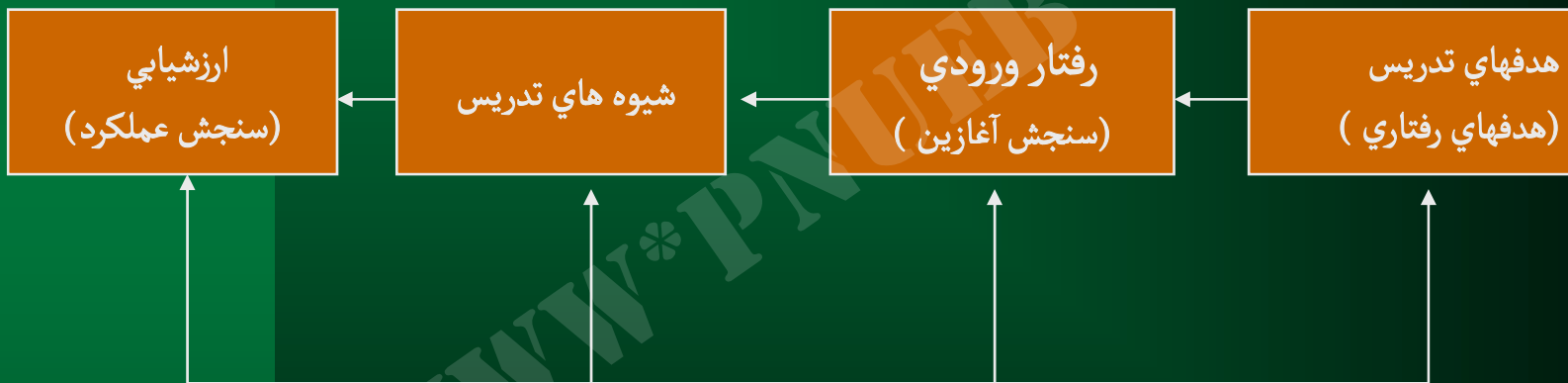

همچنین روش تدریس را نمی-توان از یادگیری و ماده ی درسی جدا کرد، چرا که موفقیت هر نوع روش تدریس بستگی تام به ارتباط آن با ماده-ی درسی دارد.

فصل اول

مدل عمومي تدريس

حلقه هاي بازخورد

مراحل اصلي مدل عمومي تدريس

هدفهای تدریس و هدفهای رفتاری

در این مرحله معلم ابتدا به تعیین هدفهای تدریس اقدام کرده و سپس برای انتظاراتی که در پایان درس از دانش آموز دارد، هدفهای تدریس را به صورتی عینی و قابل اندازه گیری، یعنی بر حسب رفتاری یادگیرنده، مشخص می سازد که به آنها هدفهای رفتاری می گویند.

رفتار ورودی (سنجش آغازین)

بر طبق این مدل، بعد از تعیین هدفهای رفتاری و پیش از آغاز درس، معلم باید به تعیین رفتارهای ورودی مورد نیاز برای یادگیری آن هدفها اقدام کند و از طریق سنجش آغازین، معین سازد که آیا دانش آموز دارای توانایی لازم برای آموختن هست یا نه.

فصل اول مراحل مدل عمومي تدريس

- مرحله اول : هدف هاي تدريس و هدفهاي رفتاري
- مرحله دوم : رفتار ورودي (سنجش آغازين)
- مرحله سوم : شيوه هاي تدريس
- مرحله چهارم : ارزشيابي (سنجش عملکرد)

در این مرحله، معلم برای آموزش هدفهای مختلف آموزشی به دانش آموزان بایستی روشهای مناسب آنها را مورد استفاده قرار دهد .

ارزشیابی (سنجش عملکرد)

مرحله نهایی این مدل به سنجش
عملکرد و ارزشیابی میزان یادگیری
دانش آموز اختصاص دارد.

فصل اول

نظریه های یادگیری و کاربرد آنها در تدریس

❖ چرا لازم است معلم از نظریه های مختلف یادگیری مطلع باشد؟

❖ یکی از مهمترین و قدیمی ترین شاخه های تخصصی علم روان شناسی، روان شناسی یادگیری است.

HASCO / SSA

فصل اول نظریه ترندایک (کوشش و خطا)

یکی از نظریه پردازان مشهور نظریه شرطی، ادوارد ترندایک است که یادگیری را نتیجه ی برقراری ارتباط عصبی می دانست و معتقد بود مشخص ترین یادگیری ها در انسان، یادگیری از راه کوشش و خطا می باشد.

ژندایک یادگیری انسان و شرایط موثر یادگیری را
تابع سه قانون می داند:

- ۱- آمادگی
- ۲- اثر
- ۳- تکرار یا تمرین

نظریه ژرندایک در یادگیری و تدریس

۱ - یادگیری بهتر، زمانی صورت می پذیرد که دانش آموز در جنبه های مختلف رشد از آمادگی لازم و کافی برخوردار بوده و میل به یادگیری در او ایجاد شده باشد.

نظریه ژرندایک در یادگیری تدریس

۲ - یادگیری بهتر، زمانی انجام شدنی است که دانش آموز در انجام فعالیت‌های خود احساس رضایت، لذت، ارزشمندی و مفید بودن را به دست آورد.

نظریه ژرندایک در یادگیری تدریس

۳ - یادگیری بهتر، زمانی رخ می دهد که معلم در کلاس درس از مثالهای گوناگون و متعدد بهره گرفته و دانش آموزان هم تمرینهای متنوع و هدف داری را انجام دهند.

فصل اول

نظریه گشتالت

(بینش و بصیرت)

- قوانین نظریه گشتالت
- قانون مربوط به طرح یا کل
- قانون مشابهت
- قانون مجاورت
- قانون خاتمه

مهارت معلم در نظریه بینش و بصیرت

- ❖ در حل مسائل خود به خلاقیت روی آورند.
- ❖ راه‌های کشف شده را به موارد مشابه تعمیم دهند.
- ❖ در انجام فعالیتهای آموزشی احساس رضامندی کنند.
- ❖ محیط زندگی خود را بهتر و کاملتر درک کنند.
- ❖ نیروی ادراکشان در ایجاد ارتباط بین اجزاء و عناصر مختلف مسائل روزمره تقویت گردد.

نظریه یادگیری اکتشافی

یادگیری اکتشافی نوعی از یادگیری است که در آن موضوع مورد فراگیری نباید به صورت نهایی آن به دانش آموزان ارائه گردد بلکه آنان بایستی از طریق تفکر، اندیشه و کوشش به سوی آن هدایت شوند.

برونر

برونر خاطر نشان می سازد که دانش آموزان را نباید مطلقاً در برابر دانسته ها و معلوم ها قرار داد. بر عکس، باید آنان را تا میتوان با مسئله روبه رو ساخت تا خود ایشان بر اثر تلاش و کوشش به کشف روابط میان امور پرداخته و به حل آن اقدام کنند.

نظریه یادگیری اکتشافی

➤ موارد مورد توجه معلمان :

➤ زمینه ها و موجباتی فراهم سازند که دانش آموزان به جای ایجاد عادت در یادگیری، با مسئله مواجه گشته و به کشف روابط و حل آن نایل گردند.

➤ محیط یادگیری را چنان غنی سازند تا دانش آموزان قادر گردند با استفاده از عمل و اندیشه مسائل موجود را حل کنند.

نظریه یادگیری اکتشافی

از آرائه‌ی اطلاعات مستقیم درباره‌ی موضوع درسی به دانش آموزان اجتناب ورزند، زیرا چنین عملی موجب می‌گردد که آنان ضمن وابستگی به معلمان، قدرت بیشتر و بصیرت خود را به کار نگیرند.

نظریه یادگیری اکتشافی

داشتهن مهارت لازم در اداره ی کلاس تا دانش آموزان با آرامش خاطر عقاید خود را ابراز کرده و از طریق تفکر و اندیشه راه حل مسائل را کشف و بینش لازم را به دست آورند.

فصل دوم

شناخت و تدوین هدفهای آموزشی

فصل دوم

هدف کلی

آشنایی دانشجو با شناخت و تدوین
هدفهای آموزشی

اهداف رفتاری

- سطوح مختلف حیظه شناختی را از ساده به پیچیده نام ببرد.
- فهمیدن و دانش را با هم مقایسه نماید.
- سطوح مختلف زیر مجموعه سطح تجزیه و تحلیل را بیان کند.

اهداف رفتاری

- بالاترین سطح حیطة شناختی را نام ببرد.
- حیطة عاطفی را تعریف نماید.
- سطح مختلف حیطة روانی حرکتی را نام ببرد.

فصل دوم هدفهای تعلیم و تربیت

به عقیده ی بلوم هدفهای تربیتی عبارت اند از بیان صریح روشها و طرفی که با استفاده از آنها در تعلیم و تربیت می توان انتظار داشت که رفتار دانش آموزان تغییر کند.

فصل دوم هدفهای تعلیم و تربیت

➤ به نظر جان دیویی هدف شایسته هدفی است که با توجه به اوضاع و احوال موجود اتخاذ شود.

➤ به زعم میگر هدف، شرح رفتاری است که می خواهیم دانش آموزان پیش از آنکه شایستگی آنان را تایید کنیم از خود نشان دهند.

منظور از هدف نقطه و موقعیتی است که می‌خواهیم بدان برسیم. چنین موقعیتی ممکن است جنبه علمی داشته باشد، بدان گونه که فلاسفه ماتریالیستی عرضه می‌دارند یا جنبه ایده آل، بدان گونه که عرفا قائلند و یا بر اساس نظر اسلام دارای جنبه علمی با حفظ جنبه ایده آل باشد.

فصل دوم

منابع تعیین هدفهای آموزشی

- ۱ - نیازهای دانش آموزان
- ۲ - نیازهای جامعه
- ۳ - ساخت دانش و دیدگاه های متخصصان

▼ هدفهای آموزش و پرورش بایستی بر اساس اطلاعات همه جانبه-ای که در زمینه نیازهای دانش-آموزان، احتیاجات و فلسفه حاکم بر جامعه، و نیز ساخت دانش و دیدگاههای تربیتی حاصل می شوند تعیین گردند.

نیازهای دانش آموزان

توجه به نیازهای دانش آموزان در تعیین هدفهای آموزشی از اولویت خاصی برخوردار است. این نیازها شامل نیازهای بدنی و روانی می باشند.

نیازهای جامعه

هدفهای تربیتی نیز باید با توجه به احتیاجات جامعه تعیین گردند و هنگامی که نیازهای جامعه به منظور تدارک هدفهای آموزشی مطالعه می شود باید وضع اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه را در زمان گذشته، حال و آینده بررسی نمود و سپس بر اساس نیازهای جامعه هدفهای مناسب تدوین گردد.

فصل دوم ساخت دانش و دیدگاه های متخصصان

ماهیت و سازمان کنونی دانش و تغییرات جدید که در این زمینه به وقوع می پیوندد نیز می توانند برای هدفهای آموزشی و مشخص نمودن موضوع و محتوای دروس، یکی دیگر از عوامل تعیین کننده هدفهای آموزشی باشند.

طبقه بندي هدفهاي آموزشي

▼ هدفهای آموزش و پرورش به سه دسته تقسیم می شوند:

- ۱ - هدفهای آرمانی
- ۲ - هدفهای واسطه ای
- ۳ - هدفهای رفتاری

هدفهای آرمانی

هدفهای آرمانی معمولاً به صورت کلی به وجه مبهمی بیان می شوند و در رابطه با هدفهای واسطه-ای یا رفتاری در مدت زمان بیشتری تحقق می پذیرند. هدفهای آرمانی اصولاً به سهولت قابل دسترسی نبوده و کوشش زیادی برای رسیدن به آنها لازم می باشد

هدفهای واسطه ای

این قبیل هدفها مقاصد اجرایی سیستم آموزش و پرورش به شمار می روند، مانند هدفهای دوره های تحصیلی

هدفهای رفتاری

هدفهای رفتاری به آن دسته از هدفهایی اطلاق می‌گردد که نوع رفتار و قابلیت‌هایی را که از دانش‌آموزان انتظار داریم پس از فراگیری مطالبی خاص به آنها برسند مشخص می‌کند. به عبارت دیگر، هدفهای رفتاری، تغییراتی هستند که انتظار می‌رود که بر اثر هر درس معین در رفتار دانش‌آموزان ظاهر گردد.

هدفهای رفتاری

- هدفهای رفتاری راهنمای خوبی هستند برای :
- انتخاب مطالب آموزشی
- گزینش روش مناسب تدریس
- ساختن آزمونها و سنجش پیشرفت تحصیلی
- دانش آموزان

هدفهای رفتاری

همچنین موجب می گردند که دانش آموزان دقیقاً بدانند که در پایان هر درس چه چیزهایی را باید آموخته باشند و چگونه خود را برای آزمون آماده سازند.

طبقه بندي علوم

اهدافهاي آموزشي در سه حيطه :

- (۱) شناختي
- (۲) عاطفي
- (۳) رواني - حركتي

Choose a
Classroom

Resource
Space

Portfolio

Course
Space

حیطه ی شناختی

این حیطه شامل سطح یادگیری است که هر سطح پیش نیاز سطح بعدی بوده و از ساده ترین سطح شناخت به دشوارترین آن و از امور محسوس به امور غیر محسوس تنظیم شده است.

طبقه بندی بلوم

ارزشیابی

ترکیب

تجزیه و تحلیل

کار بستن

فهمیدن

دانش

WWW.PNUEB.COM

فصل دوم

حیطه ی شناختی

سطوح یادگیری عبارتند از :

- ۱ – دانش
- ۲ – فهمیدن
- ۳ – به کار بستن
- ۴ – تجزیه و تحلیل
- ۵ – ترکیب
- ۶ – ارزشیابی

ساده ترین سطح شناخت دانش بوده و شامل آن دسته از آموخته ها می باشد که بیشتر با حافظه سروکار دارد.

فهمیدن

یادگیری در این سطح عبارت است از توانایی دانش آموز در پی بردن به معنی و مفهوم یک مطلب و بیان آن با استفاده از کلمات و جملات خود می باشد.

به کار بستن

در این سطح، یادگیری عمیق بیشتری نسبت به فهمیدن پیدا کرده و دانش آموز توانایی به کار بستن قوانین، اصول و روشها را در موقعیت جدید و بدون این که به او راه حلی داده شود، به کار می گیرد .

تجزیه و تحلیل

در این سطح از یادگیری که در سطحی بالاتر از به کار بستن قرار دارد، بر توانایی دانش آموزان به تقسیم و شکستن مطلبی به اجزاء کوچکتر و تشکیل دهنده ی آن و همچنین درک روابط بین اجزاء و نحوه سازمان یافتن آن تاکید دارد. یادگیری در این سطح مستلزم پشت سر گذاشتن مراحل دانش، فهمیدن و به کار بستن است .

ترکیب

ترکیب عبارت است از توانایی در هم آمیختن و به هم پیوند زنده اجزاء به منظور ایجاد یک کل جدید میباشد. نتایج یادگیری در این سطح، ارائه راه حل های جالب و ابتکاری و خلاق می باشد.

ارزشیابی

➤ ارزشیابی بالاترین، کاملترین و عالیترین سطح یادگیری در حیطه شناختی به شمار می رود و شامل قضاوت درباره ی ارزشها، روشها، اطلاعات، ساخت ها و حتی شیوه-های مواجهه با مسائل و مشکلات مختلف می باشد.

حیطه عاطفی

اهداف آموزشی این حیطه حول و
حوش علایق، ارزشها، نگرشها و
عواطف فرد دور می زند.

سطوح مختلف یادگیری در حیطه عاطفی

تبلور ارزشهای سازمان یافته در شخصیت

سازماندهی ارزش ها

ارزشگذاری

پاسخ دادن

دریافت کردن

دریافت کردن

در این سطح از یادگیری، دانش آموز نسبت به وجود یک پدیده یا محرک مشخص در اطراف خود حساس می گردد و به دریافت آن به طور فعال تمایل نشان می دهد.

پاسخ دادن

در این سطح از یادگیری، دانش آموز گامی فراتر از سطح قبلی برداشته و نسبت به محرکهای مورد توجه و پدیده های دریافت شده، به طور فعال عکس العمل نشان می دهد.

ارزش گذاری

در این سطح از یادگیری، دانش آموز برای یادگیری و پیشرفت ارزش و اهمیت قایل شده و به آن بها می دهد. ارزش گذاری نشان دهنده ی عقیده و گرایش دانش آموز بوده و در این سطح از ثببات بیشتری برخوردار است.

سازماندهی ارزشها

در این سطح از یادگیری دانش آموز به
تلفیق و ادغام ارزشهای مختلف اقدام کرده
و ضمن بر طرف ساختن تعارضهای بین
آنها یک نظام آموزشی پایدار و منسجم را
برای خود پایه گذاری می نماید.

تبلور ارزشهای سازمان یافته در شخصیت

در این سطح از یادگیری دانش آموز واحد
نظامی از ارزشها می گردد که اعمال و
رفتار او را برای مدتی طولانی تحت تاثیر
قرار داده و نهایتاً نوعی شخصیت پایدار در
وی به وجود می آورد.

حیطه ی روانی حرکتی

مشاهده و تقلید:

مشاهده و تقلید پایینترین سطح در حیطه روانی حرکتی بوده و هدف آن پرداختن به پاره ای فعالیت‌های عملی ساده طبق دستورالعمل و با کمک معلم می باشد.

فصل دوم

سطوح مختلف یادگیری در حیطه روانی - حرکتی

عادی شدن عمل

هماهنگی حرکات

دقت در عمل

اجرای عمل بدون کمک

مشاهده و تقلید

اجرای عمل بدون کمک

در این سطح از یادگیری، دانش آموز به تدریج از شیوه تقلید ساده دور شده و اعمال خود را آگاهانه انجام داده و وابستگی وی به معلم و راهنمایی های او کم کم تقلیل یافته تا آنجا که ناچیز شده و سرانجام مستقل می گردد.

دقت در عمل

در این سطح از یادگیری، فعالیتها و کارهای دانش آموز با نوعی دقت، سرعت و ظرافت توأم می گردد به طوری که وی قادر می شود فعالیت های خود را بر حسب نیازهایش کنترل سازد، مثلاً حرکات خود را کندتر یا سریعتر نماید.

هماهنگی حرکات

در این سطح از یادگیری، دانش آموز
توانایی انجام چندین حرکت را به طور
همزمان و هماهنگ به دست می آورد.

عادی شدن عمل

بالاترین سطح یادگیری در حیظه روانی- حرکتی، عادی شدن عمل می باشد که دانش آموز در طی آن به طور اتوماتیک و خودکار به انجام دادن فعالیتها به طور دقیق و موزون عادت کرده و نیازی به فکر ارادی جهت هماهنگی فعالیتها و تنظیم توالی آنها ندارد، مانند مهارت در رانندگی

فصل سوم

طراحی آموزشی

WWW.PNUEB.COM

هدف کلی

آشنایی دانشجو با طراحی آموزشی
و مراحل آن

اهداف رفتاری

- مفهوم طراحی آموزشی را بیان نماید.
- اهم فعالیتهای لازم در طراحی آموزشی را بیان کند.
- مراحل طراحی آموزشی را نام ببرد.
- اصطلاح پاره فعالیت را تعریف کند.
- هدفهای جزئی را به هدفهای رفتاری تبدیل نماید.

اهداف رفتاری

- ▼ منظور ارزشیابی تشخیصی را بیان کند.
- ▼ ویژگیهای آموزشی، فنی و اجرایی رسانه ها را بیان نماید.
- ▼ عوامل موثر در انتخاب رسانه ها را نام ببرد.
- ▼ درباره تاثیر ویژگیهای دانش آموزان بر انتخاب رسانه توضیح دهد.

طراحی آموزشی

یکی از فعالیتهای بسیار حساس و مهم معلم در رابطه با مهارتهای پیش از تدریس، طراحی آموزشی است. صاحب نظران، طراحی آموزشی را به صورت تهیه نقشه های مشخص در زمینه چگونگی رسیدن به هدفهای آموزشی تعریف کرده اند.

مراحل طراحی آموزشی

- تعیین هدف کلی
- تحلیل آموزشی
- تبدیل هدفهای جزئی به هدفهای رفتاری
- تعیین رفتار ورودی (ارزشیابی تشخیصی)
- انتخاب محتوا، روشها و رسانه ها

فصل سوم

ملاکهای انتخاب رسانه ها

- ✔ ویژگیهای آموزشی
- ✔ ویژگیهای فنی
- ✔ امکانات اجرایی

ویژگیهای آموزشی

- ❖ علاقه و توجه دانش آموزان را به خود جلب کند
- ❖ توجه و علاقه دانش آموزان را تا پایان فعالیت آموزشی حفظ نماید.
- ❖ دانش آموزان را به پاسخگویی و ابراز واکنش ترغیب کند.

ویژگیهای فنی

- ▶ قابلیت انتقال پیامهای مورد نظر
- ▶ قابلیت حمل و نقل
- ▶ در دسترس بودن
- ▶ اقتصادی بودن
- ▶ قابلیت استفاده مجدد

امکانات اجرایی

- تعداد دانش آموزان
- زمان مورد نیاز
- اندازه کلاس

انتخاب رسانه

- ▼ هدفهای آموزشی
- ▼ ویژگیهای دانش آموزان
- ▼ فنون تدریس
- ▼ محرکهای درسی مورد نیاز
- ▼ شرایط عملی

هدفهای آموزشی و انتخاب رسانه ها

✓ برخی از رسانه ها برای دستیابی به پاره ای از هدفها مناسب ترند.

✓ برای تمیز دادن، مقایسه کردن، از طریق این رسانه ها می توان مهارت تمیز دادن را به وسیله مقایسه تصاویر اشیاء مختلف در دانش آموزان ایجاد کرد و به همین نحو، رسانه های شنیداری را می توان برای یادگیری اطلاعات کلامی و مهارتهای ذهنی مورد استفاده قرار داد و در تغییر نگرشها و ایجاد حالت عاطفی و چگونگی تلفظ صحیح واژه ها به کار برد.

ویژگیهای دانش آموزان و انتخاب رسانه

از جمله ویژگیهای مهم دانش آموزان که در انتخاب رسانه ها بسیار موثر است، سن آنان می باشد. اهمیت عامل سن، به هنگام انتخاب رسانه در مخروط تجارب ادگار دیل تاکید گردیده است.

تعیین نظام ارزشیابی

معلمان با تجربه و کارآموده در پایان هر جلسه تدریس سوالات زیادی به قرار زیر در ذهن خود دارند:

آیا دانش آموزان تمام مهارت‌ها و قابلیت‌های مورد نظر را به دست آورده اند یا این که فقط برخی از آنها را کسب کرده اند؟

تعیین نظام ارزشیابی

- چه عامل یا عاملهایی موجب شده که برخی از دانش آموزان نتوانند به تمام قابلیت‌ها دست یابند.
- خود من به عنوان معلم تا چه حد کارم را خوب انجام داده‌ام؟ آیا در کارم اشکالی وجود داشته است؟ چگونه میتوانم این اشکالات را بر طرف سازم؟

طرح درس روزانه

طرح درس روزانه شامل یک سری
فعالیت‌هایی است که معلم از قبل به منظور
دستیابی به هدف یا اهداف آموزشی خاص
برای یک جلسه درس ترتیب می‌دهد.

مراحل طرح درس روزانه

- ▼ تعیین موضوع درس
- ▼ مشخص ساختن هدف کلی درس
- ▼ نوشتن رئوس مطالب و مفاهیم
- ▼ تهیه هدفهای جزئی
- ▼ بررسی رفتار ورودی
- ▼ هدفهای رفتاری
- ▼ تعیین مراحل تدریس

مراحل مختلف تدریس

- گام اول : ایجاد انگیزه و آمادگی در دانش آموزان و بررسی تکالیف آنان
- گام دوم : معرفی دقیق موضوع درس و بیان هدفهای آموزشی
- گام سوم : ارائه مطلب
- گام چهارم : خلاصه کردن درس و نتیجه گیری و کاربرد آن

مراحل مختلف تدریس

- گام پنجم: ارزشیابی از تدریس
- گام ششم: تعیین تکلیف و ختم جلسه درس
- تعیین روشهای تدریس
- انتخاب مواد آموزشی مناسب
- مشخص کردن فعالیتهای دانش آموزان

فصل چهارم

روشهای تدریس

WWW.PNUEB.COM

هدف کلی

آشنایی دانشجو با روشهای تدریس

WWW.PNUWEB.COM

اهداف رفتاری

- ▼ انواع مختلف روشهای مرسوم تدریس را نام ببرد.
- ▼ فنون موثر در روش سخنرانی را توضیح دهد.
- ▼ نمودار مناسب استفاده از روش سخنرانی را بازگو کند.
- ▼ محاسن و معایب روش سخنرانی را بیان نماید.

اهداف رفتاری

- روش بازگویی را معرفی نماید.
- هدفهای استفاده از روش بازگویی را ذکر کند.
- محاسن و معایب روش بازگویی را بیان نماید.
- روش نمایشی را تعریف کند.

اهداف رفتاری

- ▼ محاسن و معایب روش پروژه را بیان نماید.
- ▼ روش آزمایشی را معرفی کند.
- ▼ محاسن روش بحث مبتنی بر بحث را ذکر نماید.
- ▼ مراحل مختلف روش واحد کار را به ترتیب نام ببرید.

روش سخنرانی

این روش رایج ترین شیوه تدریس به شمار می رود که در آن معلم به طور شفاهی به بیان مفاهیم و مطالب و توضیح و تشریح قسمت‌های مختلف درس اقدام کرده و دانش آموز نقش گیرنده پیام را ایفا می کند.

روش بازگویی

در این روش، معلم دانش آموز را در
آموختن قسمتی از محتوای کتاب چون
تعاریف، فرمولها، اشعار، قواعد و
اصطلاحات و ارائه آن در جلسه بعد یا هفته
دیگر، تشویق و ترغیب می نماید.

محاسن روش بازگویی

تشخیص نقاط ضعف و قوت دانش
آموز، تقویت بیان او، استفاده مناسب
از آزادی، رعایت آداب گفتگو و
انتقادپذیری

معایب

تاکید بر حافظه دانش آموز، نقش بازخواست
کنندگی معلم، انحصاری شدن کلاس درس برای
گروهی خاص و منحرف شدن جریان تدریس از
مسیر اصلی خود می باشد.

روش پرسش و پاسخ

در این روش معلم دانش آموز را از طریق پرسش به اندیشه در خصوص مفهومی تازه یا بیان مطلبی خاص، ترغیب می کند تا با کوششهای ذهنی از معلوم به مجهول برسد.

محاسن روش پرسش و پاسخ

پیدایش اعتماد به نفس در دانش آموز، ایجاد
علاقه، گسترش تفکر خلاق، متنوع شدن جریان
آموزش و تشویق شدن دانش آموز به شرکت
در یادگیری و فعالیت های آن.

معایب

❖ قابل اجرا نبودن در کلاس های پر جمعیت، نیاز به وقت زیاد و پراکنده شدن مطالب اشاره کرد.

روش پروژه

در این روش دانش آموز به انتخاب موضوعی جهت پژوهش که بر الهامات، ذوق و علایق او حاکی است، می-پردازد. پروژه ممکن است فردی یا گروهی باشد

محاسن روش پروژه

برقراری حسن رابطه معلم و دانش آموز،
تأثیر مثبت در جلب علاقه دانش آموز، کسب
مهارت در انجام تحقیق، یادگیری عمیق و
پایدار، جنبه مثبت پیدا کردن انضباط، آزادی
عمل دانش آموز و جبران خستگی و
یکنواختی برنامه رسمی کلاس

معایب

شامل صرف وقت زیاد و برهم زدن
تقسیمات منطقی و رسمی مباحث درسی
می باشد

روش نمایشی

در این روش معلم برای فهماندن مطلبی به دانش آموزان از وسایل و اشیای گوناگون بهره می جوید. در روش نمایش به علاوه بر وسایل ساده، از رسانه-هایی مانند اسلاید، تلویزیون، چارت، فیلم، فیلم استریپ و دیگر وسایل آموزشی می-توان استفاده کرد.

محاسن روش نمایشی:

✔ جلب توجه و علاقه دانش آموزان و آشنا ساختن آنان با مسائل زندگی.

معایب

فعال نبودن دانش آموزان در جریان
تدریس و عدم فهم مطالب در صورت
کافی نبودن توضیحات معلم می باشد.

روش آزمایشی

در این روش دانش آموزان با استفاده از وسایل و مواد خاص درباره مفهومی ویژه عملاً به کسب تجربه می پردازند. چنین روشی به طور انفرادی یا گروهی قابل اجرا بوده و معلم در فراهم ساختن وسایل و مقدمات آزمایش، نقش راهنما را ایفا میکند.

محاسن روش آزمایشی

فهم بهتر مطالب و نگهداری بیشتر
آنها در ذهن علاقه-مند شدن دانش
آموزان به فعالیتهای مدرسه،
پرورش دقت و تمرکز حواس.

معایب

❖ عدم امکان استفاده در کلیه ی دروس، عدم
قابلیت اجرا در کلاسهای پرجمعیت، نیاز به
صرف وقت فراوان و احتمالاً هزینه های
وسائل مورد نیاز.

روش گردش علمی

این روش به دانش آموزان فرصت می-دهند که از طریق مشاهده اشیا، پدیده ها و امور مختلف، تجربه علمی کسب کنند و قادر گردند مطالب و مفاهیمی را که در کلاس درس مورد بحث قرار می گیرند، بهتر درک نمایند.

روش مبتنی بر بحث

در این روش، معلم آغازکننده و محرک بحث بوده و هنر وی باید در این باشد که مسئله را به نحوی بیان نماید که دانش آموزان به شرکت در بحث ترغیب گردند. به علاوه، باید سعی کند که این فعالیت مهم آموزشی در انحصار عده معدودی از دانش آموزان قرار نگیرد.

فصل چهارم محاسن روش مبتنی بر بحث

➤ پرورش قدرت بیان، ایجاد توانایی در اظهارنظر، نظم یابی اندیشه، تجمل نظرها یا دیدگاهها و انتقاد دیگران، تشویق دانش آموزان گوشه گیر و خجول به اظهارنظر در حکم و آموختن آداب گفتگو و محاوره، اشاره کرد.

معایب

مواردی چون عدم شرکت برخی از دانش آموزان در بحث و منحصر شدن آن گروهی خاص، عدم قابلیت اجرا در کلاسهای پرجمعیت و نیاز به صرف وقت فراوان، قابل ذکر می باشد.

مراحل واحد کار

مقدمه

هدف

فعالیت‌های اساسی که شامل:

فعالیت‌های جنبی که این مرحله نیز

شامل موارد زیر می باشد.

فصل چهارم

فعالیت‌های اساسی

الف) بازدید و مشاهده

ب) بحث و گفتگو

ج) بررسی نکات اجتماعی و اخلاقی

د) بررسی نکات بهداشتی و ایمنی

ه) زبان آموزی

و) آموزش مفاهیم علوم و ریاضی

فعالیت‌های جنبی

الف) بازی

ب) کاردستی و نقاشی

ج) شعر و سرود

د) کتاب، قصه و داستان

مقدمه و اهداف

مقدمه و همچنین اهداف، مطالبی هستند که توسط دست اندرکاران تعلیم و تربیت صرفاً برای آگاهی و افزایش اطلاعات مربی در مراحل اولیه هر واحد کار ارائه می گردند.

بازدید و مشاهده

در این مرحله مربی موقعیتی فراهم
میاورد که کودکان موضوع واحد کار را
(مثلاً اگر پرندگان باشد) از نزدیک
ببینند.

بحث و گفتگو

بحث و گفتگو جزء لاینفک واحد کار، مادام که آن ادامه دارد می باشد. به عبارت دیگر، بیان و کلام مربی است که در طول اجزای واحد کار، کودکی را یاری می کند که سریعتر برای پرسشهای خود پاسخ مناسب را پیدا کند.

نکات اجتماعی و اخلاقی

در این مرحله مربی سعی می کند در خلال بحثهای خود و فعالیت‌های کودکان توجه آنان را به نکات خاصی معطوف دارد که رعایت آنها ارزشهای اجتماعی را در کودکان رشد می دهد.

فصل چهارم نکات بهداشتی و ایمنی

در این مرحله مربی، اگر جناح واحد کار مربوط به پرندگان باشد، با بیان مطالبی مبنی بر اینکه پرندگان خود را تمیز نگه می دارند، رعایت نظافت و بهداشت را برای کودکان گوشزد میکند.

زبان آموزی

در این مرحله مربی در اجرای واحد کار، کلمات فراوانی را به کودکان آموخته و آنان را کمک می کند تا با آگاهی از مفاهیم، نحوه ی یادگیری آنها را نیز بیاموزند. به علاوه، در این مرحله مربی سعی می کند که هر چه بیشتر خزانه لغات کودکان افزایش یابد.

مفاهیم علوم و ریاضی

در این مرحله مربی با تهیه تصاویری از مفاهیم مختلف علوم و ریاضی، که در ارتباط با واحد کار می باشند، سعی می-کند که مفاهیم مختلف علوم ریاضی را برای کودکان مطلع سازد.

بازیها

کودک در سالهای اولیه رشد خود با بازی زندگی می کند و به این علت کلیه رفتارها و روابطش با دیگران از این راه شکل می گیرد. از طریق بازی بخشی از مفاهیم آموزشی به طور غیر مستقیم به کودک آموخته می شود. البته بازیها باید متناسب با فضای آموزشی و در ارتباط با واحد کار باشند.

کاردستی و نقاشی

کاردستی از جمله فعالیتهایی است که به کودکان کمک می کند تا به طور فعال در فعالیتهای آموزشی شرکت جسته و به مفهوم سازندگی خلاقیت پی ببرد.

شعر و سرود

کودکان کلمات آهنگ دار و موزون را به سهولت می آموزند. اشعاری که معمولاً برای واحد کار انتخاب شوند بایستی حتماً تناسب با آن داشته و به ابعاد آموزشی اشعار و سرود توجه گردد و از طریق آنها به طور غیر مستقیم مفاهیم را به کودکان یادآوری کرد.

کتاب، قصه و داستان

هر مربی با توجه به واحد کار شایسته است که فهرستی از قصه های مفید را تهیه کرده و آنها را در موقعیتهای مناسب به کار گیرد و بر نکات آموزنده ی آنها تاکید نماید. ضروری است که بیان داستانها صمیمی بوده و با زبانی کودکانه همراه باشند .

ویژگیهای واحد کار

- ▼ گستردگی هدفها و تنوع مفاهیم
- ▼ قرار دادن یادگیری کودکان بر اساس علاقه و میزان توان آنان
- ▼ عدم وجود محدودیت برای پیشرفت کودک
- ▼ برخورداری کودک از آزادی، به هنگام انجام فعالیتها
- ▼ قرار دادن سرگرمی و بازی در آموزش و در نتیجه ایجاد و حفظ نشاط کودکان

ویژگیهای واحد کار

- برخورداری از انعطاف لازم به سبب رعایت
رغبت‌های فرد
- شرکت دادن فعال کودک در واحد کار و عدم ایجاد
حالت شنوندگی
- بهره‌گیری و برداشت کودک از موضوع‌های واحد
کار بر اساس توانایی خود
- ایجاد هماهنگی بین دانسته‌های کودک و به کار
بستن آنها

ویژگیهای واحد کار

- سهم دانستن کودک در آموزش و انجام کار معینی در هر واحد کار.
- مبتنی بودن فعالیتها بر تجربیات خود کودکان.
- نزدیکی فعالیتهاى کودک به فعالیتهاى روزانه و محیط کار و زندگی.

ویژگیهای واحد کار

- در مرکز قراردادن کودک در جریانات اجرای واحد کار و عدم تحمیل چیزی به او در این زمینه.
- ارزشیابی لازم آموخته های کودک به طور غیر مستقیم.

اصول و انتخاب روش تدریس

اصول رشد و آمادگی

اصول رغبت

اصول فعالیت

اصول راهنمایی

WWW.PNUEB.COM

اصول و انتخاب روش تدریس

- ❖ اصل موفقیت
- ❖ اصل استفاده از خواص مختلف
- ❖ اصل دانستن معلومات لازم و کافی
- ❖ اصل تفاوت‌های فردی

فصل پنجم

روشهای جدید تدریس

هدف کلی

آشنایی دانشجو با روشهای جدید
تدریس

اهداف رفتاری

- ❖ دلایل رشد الگوهای فردی تدریس را بیان نماید.
- ❖ بانی روش دالتون و فلسفه آنرا ذکر نماید.
- ❖ فوائد روش مونته سوری و انتقادهای وارده بر آنرا توضیح دهد.
- ❖ محاسن روش مونته سوری را بیان کند.

اهداف رفتاری

- ❖ دلایل رشد الگوهای فردی تدریس را بیان نماید.
- ❖ بانی روش دالتون و فلسفه آنرا ذکر نماید.
- ❖ فوائد روش مونته سوری و انتقادهای وارده بر آنرا بیان کند.
- ❖ محاسن روش مونته سوری را ذکر کند.

روش دالتون

روش دالتون که بر اساس فلسفه (اصالت کودک) پایه گذاری گردیده است، فعالیت‌های مدرسه را با احتیاجات بدنی، عقلی، اجتماعی و عاطفی فراگیر هماهنگ و سازگار می کند .

اصول روش دالتون

- ۱ - تشریک مساعی دانش آموزان با معلم به منظور ایجاد عادت و تحقیق فردی و شخصی و همچنین استقلال در اندیشه
- ۲ - کاهش قابل ذکر استفاده از روشهای تلقینی یا گفتاری

اصول روش دالتون

- ۳- تبدیل کلاس درس به آزمایشگاه به منظور کمک به دانش آموزان که شخصاً به تجربه و خود آموزی روی آورند.
- ۴- اندیشه درباره حقایق بیش از اندیشه در مورد ظواهر

اصول روش دالتون

- ۵- ایجاد ارتباط و پیوستگی بین افکار و تجارب به منظور سهولت در یادآوری آنها
- ۶- آزاد گذاشتن دانش آموزان به منظور دستیابی به نتایج مطلوب به صورت فردی و شخصی و عدم دخالت در امور جزیه هنگام ضرورت

اصول روش دالتون

- ۷- ایجاد عادت به مطالعه تحلیلی در کودکان
- ۸- رعایت کامل تفاوت فردی به این منظور که هر دانش آموز متناسب با میزان سطح علمی و عقلمی خود با گروه مناسبی فعالیت و همکاری میکند.

فواید روش دالتون

- ۱- فعالیت دانش آموز به صورت شخصی
- ۲- مطالعه ای منظم و نحوه ی یادداشت برداری علمی
- ۳- تحقیق و پژوهش
- ۴- تشویق و ترغیب
- ۵- تقویت میل اجتماعی
- ۶- مسئولیت پذیری

محدودیت‌های روش دالتون

- ۱- كودك را خسته مي سازد.
- ۲- تنها معلم بسیار قوی و تربیت شده قادر است آن را به نحو مطلوب در کلاس خود به کار بندد.
- ۳- گاه دانش آموزان را به رقابت غیر سازنده برمی انگیزد.

روش مونته سوري

➤ به عقیده این مربی، هدف تعلیم و تربیت، پرورش شخصیت دانش آموزان بوده و بایستی به آنان فرصت داده شود که خود معلم خویشتن باشند و تا حد امکان باید از تدریس مستقیم به آنان خودداری نمود.

روش مونته سوری

دانش آموزان در این روش یاد می گیرند که چگونه شخصاً و بدون نیاز به دیگران به فعالیت و کوشش بپردازند و چگونه انتقاد از خود را یاد بگیرند.

اصول روش مونته سوري

- ۱ - در این روش، کلاس درس وجود ندارد.
- ۲ - دانش آموزان در فعالیتهای خود استقلال دارد.
- ۳ - جدول ساعات روزانه هفتگی وجود ندارد.
- ۴ - تنها انگیزه دانش آموز به فعالیت، احساس موفقیت است.

- ۵ - هر كودك به فعاليت و كاري كه علاقه مند است سرگرم گشته است .
- ۶ - قفسه كوچك كتاب محيط آموزشي قابل حمل و نقل بوده است .
- ۷ - در اين روش اسباب بازيهاي آموزشي خاصي به كار گرفته مي شود .

فواید روش مونته سوری

- ۱ - شخصاً نوع فعالیت دلخواه خود را انتخاب کنند.
- ۲ - ابتکار از خود نشان دهند.
- ۳ - برای خود احترام قایل شوند.
- ۴ - به خود اعتماد پیدا کنند.
- ۵ - عادت به کار و احترام به آن را در خود پرورش دهند.

روش دکرولي

دکرولي روش خویش را بر اساس اصول نوین آدرسي در کالج ها یا دانشگاهها به ۱۵ الي ۳۰ قسمت تقسیم می‌کند. هر دانشجو به مطالعه بخشي از آن پرداخته و سپس آن را امتحان مي دهد. در صورت موفقیت در امتحان، بخش بعدي را شروع مي کند.

اساس کار

- پیشرفت بر اساس توان فردي
- یادگیری در حد تسلط
- تدریس خصوصی
- راهنمای مطالعه

200

فصل ششم

الگوهای تدریس

WWW.PNUEB.COM

هدف کلی

آشنایی دانشجو با الگوهای تدریس

اهداف رفتاری

- ۱ - عوامل موثر در ایجاد یادگیری را ذکر کند.
- ۲ - الگوی تدریس را تعریف نماید.
- ۳ - عوامل موثر در افزایش کارایی فعالیتهای آموزشی معلم را نام ببرد.
- ۴ - ماهیت ارتباط بین معلم و دانش آموز را توضیح دهد.

اهداف رفتاري

- ۵ - منابعي را كه الگوهاي تدريس بر اساس آنها تدوين شده اند، نام ببرد.
- ۶ - الگوي پيش سازمان دهنده را تعريف كند.
- ۷ - مفهوم سازمان را توضيح دهد.
- ۸ - مفهوم يادگيري معني دار را بيان نمايد.
- ۹ - دیدگاه افلاطون را نسبت به افراد جامعه بيان نمايد.

اهداف رفتاری

- ۱۰ - مفهوم قدیمی و امروزی آموزش فرد مداری را مقایسه نماید.
- ۱۱ - مراحل الگویی مشکل گشایی را به ترتیب نام ببرد.
- ۱۲ - ویژگیهای مسئله در الگویی مشکل گشایی را نام ببرد.
- ۱۳ - هدف مهم از به-کار گیری الگویی شکل یابی را بیان نماید.

محیط یادگیری مناسب

- ▶ شخصیت معلم
- ▶ زمینه تحصیلی و تجربی و چگونگی روابط اجتماعی دانش آموز و اهمیت موضوع درسی
- ▶ نظام آموزش و پرورش جامعه‌ی معلم و دانش آموزان

الگوهاي تدریس به معلم کمک مي کند تا در نیل به هدفهاي آموزش از روشهاي مناسب و مطمئني بهره گیرد. خصوصاً براي رسيدن به هدفهاي تربیتي، الگوهاي تدریس کمکهاي شایان توجه به معلمان مي نمایند.

مراحل افزایش فعالیتهای آموزشی

- ۱- تعیین مراحل تدریس
- ۲- تعیین چگونگی فعالیت معلم در برابر فعالیتهای دانش آموزان
- ۳- تعیین نوع و ماهیت ارتباط بین دانش آموزان در فرایند تدریس
- ۴- تعیین منابع و شرایط لازم برای تدریس

03/25/2004

از وظایف مهم آموزش و پرورش امروزی،
ایجاد محیطی است که در آن دانش آموزان
نگرش خاصی از مدرسه، حرفه و آینده خود و
به طور کلی از جامعه به دست آورند.

فصل ششم

اهمیت الگوهای تدریس

▼ نگرشی که دانش آموزان در مدرسه کسب میکنند در رشد عاطفی، روان و اجتماعی ایشان بسیار موثر میباشد. از این رو معلمان میتوانند با بکارگیری الگوهای مناسب تدریس، مهارتها و نگرشهایی مانند مسئولیت پذیری، استقلال علم و خودآموزی را در دانش آموزان پرورش دهند.

این الگو بر اساس نظریه آزوبل شکل گرفته است. به اعتقاد وی شناخت در هر زمینه ای باید سازمان یافته باشد.

فصل ششم الگوي پيش سازمان دهنده

در محیط های آموزشی منظور از پیش سازمان دهنده، مفهوم یا مطلب یا موضوعی است که به وسیله آن قسمتها و مطالب مختلفی که رشته ای از دانش را تشکیل می دهد، با نظامی خاص سازمان یابند و در ذهن جای گیرند.

مبنای الگویی پیش سازمان دهنده

۱ - مفاهیم موجود در هر درس، مباحث ویژه ای
را به وجود می آورند که در مجموع به آنها
دانش گفته می شود.

مبنای الگویی پیش سازمان دهنده

۲ - در این الگو، ساخت هر رشته-ای از دانش بر اساس سلسله مراتب شکل می‌گیرد و ترتیب و توالی مفاهیم در این سلسله مراتب به گونه‌ای است که مفاهیم کلی، قبل از مفاهیم جزئی تدریس می‌شوند.

فصل ششم

مبنای الگویی پیش سازمان دهنده

۳ - مفهوم و مطلبي را که در نظر است در يك رشته تحصيلي به دانش آموزان ياد داده و بايستي با ساير مفاهيم و مطالب آن رشته که از قبل در ذهن آنان به وجود آمده است، مرتبط ساخت .

مبنای الگویی پیش سازمان دهنده

- ▼ مطالب کلی را از مطالب جزئی تمیز دهد.
- ▼ مطالب مورد تدریس را به عنوان عناصر جداگانه از هم در نظر نگیرد.
- ▼ به کارگیری مهارتهای دیگری را که برای به کار بستن درست الگویی پیش-سامان دهنده لازم است.

الگوي فردمداري به نوشته جمهوري در اصل با
يکي از قدیمی ترین شیوه های آموزشی ارتباط
دارد که از همان آغاز پیدایش فرهنگ یونان
باستان متداول بوده است.

یادگیری در انسان به صورتهای مختلف انجام میشود:

گاهی یادگیری از راه تقلید رخ می دهد، همچنین در موافعی یادگیری بر اساس آزمایش و خط انجام می شود و سرانجام، شکل دیگری از یادگیری وجود دارد که در آن فرد ابتدا با مشکل یا پرسشی روبرو می گردد.

گاه اطلاعاتي درباره آن جمع آوري مي کند. به دنبال آن فرضيه هاي راه حلهاي را پيشنهاد مينمايد و آنها را به معرض آزمون مي گذارد. نهايتاً بر اساس نتايج به دست آمده نتيجه گيري ميکند، چنين برداشتي شالوده و اساس الگوي مشکل گشايي را تشکيل مي دهد.

مراحل پنجگانه الگوي مشکل گشايي

- ۱ - طرح مشکل
- ۲ - فرضيه سازي
- ۳ - نتيجه گيري
- ۴ - تعميم و کاربرد نتايج

امروزه تدريس خوب به مفهوم ياري به خوب يادگرفتن دانش آموزان است و روشهاي مختلف فعال سري تدريس، ازار مفيدي براي ايجاد يادگيري معنا دار در دانش آموزان به شمار مي روند.

فصل ششم خانواده هاي اصلي الگوهاي تدریس

- ۱ - خانواده‌ي الگوهاي اطلاعات پردازي
- ۲ - خانواده‌ي الگوهاي اجتماعي
- ۳ - خانواده‌ي الگوهاي انفرادي
- ۴ - خانواده‌ي الگوهاي سيستمهاي رفتاري

فصل ششم خانوادہ‌ی الگوہای اطلاعات - پردازي

در این گونه، الگوہای متنوعي وجود دارد کہ ہمگی بر توانایی دانش آموزان برای جستجو و تسلط بر اطلاعات و آزمون فرضیہ ہا و استفادہ از آموختہ ہا در خواندن و نوشتن و کشف خود و دنیای پیرامون خویش می افزایند.

فصل ششم الگوي دريافت مفهوم

این الگو به منظور آموزش مفاهيم و کمک به يادگيري موثرتر آنها تدوين گرديده و براي ارائه ي اطلاعات سازمان يافته از موضوعهاي بسيارگسترده به دانش آموزان در هر مرحله از رشد، روشي کار آمد مي باشد.

نظريه پرداز معروف الگوي استقرائي هيلدا تابا مي باشد. اين الگو نيز فرايند اطلاع رساني تبادل دانش ميان معلم و دانش آموز تاكيد دارد. به نظر تابا، رشد جريانهاي فرهنگي و فكري به طريق استقرائي بهتر صورت مي گيرد.

نماینده الگوي بديعه پردازي ويليام گوردون مي-باشد. اين الگو در آغاز به منظور استفاده «گروههاي خلاقيت» در زمينه-هاي صنعت به وجود آمد و ويليام گوردون آن را براي استفاده در آموزش ابتدائي و مقطع متوسطه تطبيق دارد.

فصل ششم هدف اصلي الگوي بديعه - پردازي

آن است که از طریق استفاده از قیاسها، دانش آموزان را به کاوش در تفکر استعاره ای هدایت کند و با کمک به آنان از طریق گسترش افقهای فردی و اجتماعی و بر هم زدن سنتهای متداول، به افزایش تفکر خلاق و مشکل-گشایی ایشان بپردازد.

الگوي یادگیری اصل

از جمله صاحب نظران این الگو می توان از
روبرت گانیه نام برد. در این الگو به
یاد دادن و یاد گرفتن اصول و قوانین اهمیت
ویژه ای داده می شود.

گانیه

معتقد به سلسله مراتب در یادگیری بوده و اظهار می‌دارد که یادگیری انواعی دارد که به ترتیب و بر اساس نظم منطقی در انسان ظاهر می‌شود، به نحوی که ساده‌ترین و اولین نوع یادگیری انسان «یادگیری علامتی» و پیچیده‌ترین نوع یادگیری، یادگیری حل مسئله است.

الگوي کاوشگري علمي

نماینده الگوي کاوشگري علمي جوزف شاب مي-باشد . اين الگو، دانش آموزان را از ابتدای کار وارد فرایند علمي کرده و به آنان در گردآوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل داده ها، بررسی فرضیه ها و نظریه ها و تدبر و تفکر بر ماهیت ساخت دانش کمک مي کند .

فصل ششم هدف الگوي کاوشگري علمي

❖ ايجاد رويهي علمي و توانايي کاربرد روش تحقيق در موقعيتهاي گوناگون است. به عقیده شاب وقتي که طرز تفکر یک گیرنده علمي شد، مي تواند اين توانايي را در موارد گوناگون به کار گیرد.

فصل ششم خانوادہ‌ی الگوہای اجتماعی

الگوہای این خانوادہ بر تشکیل یک گروہ یادگیری تاکید داشته و اعتقاد بر این است کہ وقتی افراد با ہم کار می-کنند یک انرژی جمعی بہ نام سینرژی (هم‌افزایی) تولید می شود.

فصل ششم مقاصد چند گانه‌ي الگوهاي خانواده اجتماعي

- افزايش مهارت اجتماعي
- فراهم كردن رويکردهايي براي بررسي ارزشهاي اجتماعي
- رشد خود شکوفايي و سرانجام
- تسهيل يادگيري تحصيلي

الگوهای خانواده

- الگوي پژوهش گروهی
- الگوي آموزش کاوشگری
- الگوي ایفای نقش . فانی و شافتل

خانواده‌ی الگوهای اجتماعی در کدامیک از
دروس در مدارس ما کاربرد بیشتری دارد
و پیشنهاد شما برای اجرای آن چیست؟

خانواده‌ی الگوهای انفرادی

- ۱ - الگویی تدریس غیر مستقیم
- ۲ - الگویی خود شکوفایی

الگوي تدریس غیر مستقیم

- ❖ در سطح بسیار كلي (و کمتر معمولي) به عنوان الگوي مبنا براي اجراي همه برنامه-هاي آموزشي و پرورشي.
- ❖ در تركيب با ساير الگوها به منظور حصول اطمینان از برقراري ارتباط با دانش آموزان .
- ❖ هنگامی که دانش آموزان به طور مستقل پروژه‌هاي مطالعه‌ي انفرادي و مشترك را تهیه مي کنند.

خانواده الگوهاي رفتاري

- ۱ - الگوي يادگيري تسلط ياب . بنيامين بلوم
- ۲ - الگوي يادگيري اجتماعي

الگوهای منتخب

۱. الگوی یاد سپاری
۲. الگوی تفکر استقرایی
۳. الگوی دریافت مفهوم

الگوي یاد سپاري

- مراحل تدریس الگوي یادسپاري عبارت است از:
- توجه به مطالب با استفاده از فن خط کشیده در زیر مطالب، فهرست کردن و غور کردن در مطالب

الگوي یاد سپاري

- ▼ ایجاد ارتباطات از طریق فنون کلمه‌ي کلید و کلمه‌ي جایگزینی
- ▼ بسط تصاویر حسی
- ▼ تمرین و یادآوری به قصد یادگیری کامل

الگوي تفكر استقرائي

مهمترین کاربرد این الگو بهبود ظرفیت تفکر است. در بهبود ظرفیت تفکر از دانش از ما خواسته می-شود تا اطلاعات بسیاری را به درون ذهن خود آورده و پیوراند

فصل ششم

مراحل تدریس این الگو

- تکوین مفهوم
- تفسیر مطالب
- کاربرد اصول

فصل ششم

نام الگو : تفکر استقرایی
کلاس : دوم ابتدایی
موضوع : طبقه بندی دانه‌ها

فصل ششم الگوي دريافت مفهوم

- مراحل الگوي دريافت مفهوم به شرح زير است:
- عرضه مطالب و شناسايي مفهوم
- آزمون دستيابي به مفهوم
- تحليل راهبردهاي تفکر

فصل ششم

نام الگو : تفکر استقرایی
کلاس : دوم ابتدایی
موضوع : طبقه بندی دانه ها

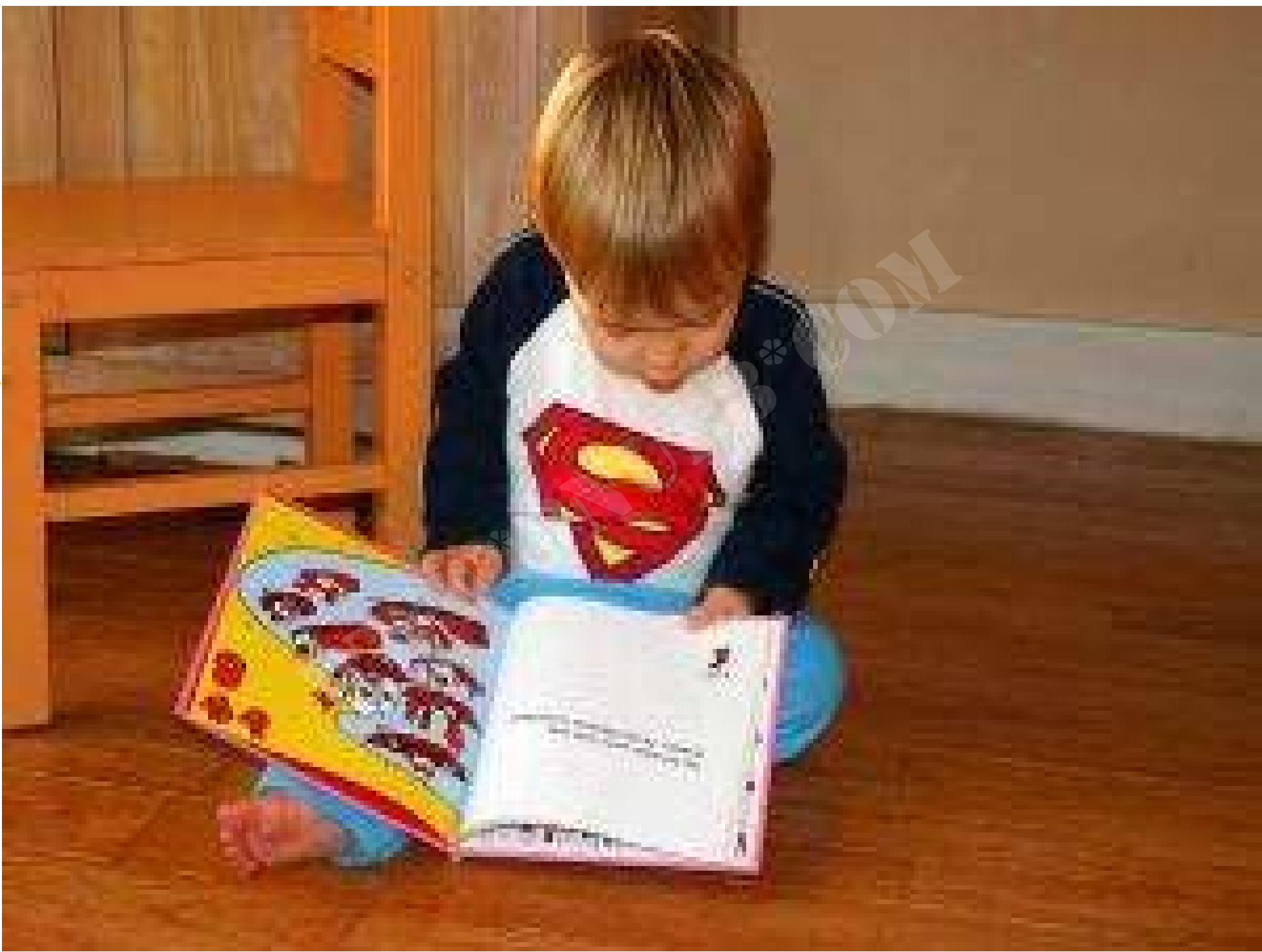

فصل هفتم

مهارت‌های تدریس

WWW.PNUEB.COM

فصل هفتم

هدف كلي

آشنایی با مهارت های تدریس

اهداف رفتاری

- ▼ تدریس را تعریف نماید.
- ▼ عوامل مخل در ارتباط را با ذکر یک مثال توضیح دهد.

زمان اجرای فعالیت های آموزشی

- مهارت های پیش از تدریس (مرحله ی فعالیت های طراحی و برنامه ریزی)
- مهارت های ضمن تدریس (مرحله ی اجرا)
- مهارت های بعد از تدریس (مرحله ی ارزشیابی)

مهارتهای پیش از تدریس

- ۱ - انتخاب هدفهای درس
- ۲ - تعیین روشهای مناسب تدریس
- ۳ - مشخص ساختن نظام ارزشیابی

- ۱ - آماده سازی ذهنی دانش آموزان
- ۲ - ارائه مطالب
- ۳ - تاثیر بر فعالیتهای گروهی

مهارتهای بعد از تدریس

- ۱ - سنجش میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان
- ۲ - تهیهی آزمونها
- ۳ - تفسیر نتایج آزمونها

ایجاد ارتباط صحیح

برقراری ارتباط صحیح با دانش آموزان کلاس یکی از مهمترین مهارتهای معلم به شمار می رود. بدین جهت وی می بایستی بیش از هر مهارت دیگری در پرورش و گسترش آن کوشا باشد.

فصل هفتم
عوامل مغل و مزاحم در
کلاس درس

الف) حرکت معلم در کلاس به هنگام تدریس و
ثابت نبودن در يك جا
ب) تمرکز بخشي دانش آموزان از طريق
نمونه‌هاي کلامي و غير کلامي

عوامل مغل و مزاحم در کلاس درس

- (ج) تغییر شکل دادن به رابطه متقابل خود
ودانش آموزان در کلاس
- (د) سکوت و قطع فعالیت آموزشی برای چند
لحظه
- (ه) استفاده از حواس مختلف دانش آموزان
در آموزشی

نقش صدا و بیان معلم

صدای جالب و صمیمی معلم و بیان دلنشین و رسایی او نقش بسزایی در برقراری ارتباط بین معلم و دانش آموزان ایفا می کند. که اگر مورد غفلت واقع شود میزان بهره گیری از فرایند آموزشی به میزان قابل توجهی کاهش می یابد.

فصل هفتم آماده سازي ذهني دانش آموزان

معلم باید با استفاده از مقدمه‌ای مناسب، زمینه یادگیری هر چه بیشتر دانش آموزان را فراهم سازد. چنین مقدمه‌ای موجب می‌گردد که افکار دانش آموزان از مشغولیات قبلی جدا شده و به موضوع درس جدید با فعالیتهای آموزشی تازه جلب گردد.

طرح پرسش‌های مناسب برای دانش آموزان و دریافت پاسخ‌های مطلوب از آنان، مهارتی است که معلمان به هنگام ارائه‌ی مطالب آموزشی خود به آن نیاز مبرمی دارند زیرا مناسب پرسش کردن یعنی مطلوب درس دادن و معلم قادر می‌گردد دانش آموزان را به سوی یادگیری مطلوب سوق دهد.

نکاتی در طرح پرسشها

- ۱ - پرسشها نباید صرفاً مبتنی بر سنجش حافظه و معلومات باشد.
- ۲ - پاسخ پرسشها نباید به صورت بلی یا خیر باشد
- ۳ - باید برای دانشآموز به منظور پاسخ دادن وقت کافی در نظر گرفت.
- ۴ - دانش آموزان باید از طریق سؤالیهای پیگیر به سوي نتیجه مورد نظر سوق داده شوند.

نکاتی در طرح پرسشها

- ۵ - کلیه دانش آموزان در پاسخگویی به پرسشها به طور یکسان شرکت داده شوند.
- ۶ - پرسشها باید به صورتی مطرح گردند که دانش آموزان برای پاسخگویی به آنها به تفکر بپردازند.
- ۷ - پرسشهایی که خارج از موضوع درس مطرح میشوند باید در جهت درس هدایت گردند.

مهارت‌های غیرگفتاری

استفاده از علائم، قراردادهای و حرکات خاص همانند پرسش و پاسخ مناسب، در جلب توجه و دقت دانش آموزان به فعالیت‌های آموزشی، موثر بوده و نقش بسزایی در میزان یادگیری آنان ایفا می‌کنند.

فصل هفتم نمونه‌هایی از ارتباط غیرگفتاری

- ❖ لبخند زدن
- ❖ اشاره با چشم
- ❖ بالا بردن ابروان به علامت پاسخ منفی
- ❖ بالا بردن دست به علامت داشتن سوال
- ❖ تکان دادن انگشتان
- ❖ تکان دادن سرو دست

فصل هفتم نمونه‌هایی از ارتباط غیرگفتاری

- ▼ زیر چشمی نگاه کردن
- ▼ ضربه زدن به تابلو یا روی میز
- ▼ قیافه متفکرانه به خود گرفتن
- ▼ نهادن دست بر روی گوش به علامت دقت و توجه
- ▼ اخم کردن

مفهوم توضیح

توضیح به مفهوم روشن کردن مشکل
درسی دانش آموز توسط معلم به هنگام
ارائه‌ی مطلب به منظور درک بهتر آن، آمده
است.

توضیح خوب مطالب، می تواند شنونده را بر سر شوق آورد. به خصوص اگر این شنونده یک دانش آموز در کلاس درس باشد. معلمان با تجربه و کارآموده، زمینه کار را چنین فراهم می سازند که دانش آموزان قادر گردند در موقعیتهای مختلف مطالب را به خوبی توضیح دهند.

مهارت تشویق و تنبیه

تَشْوِيق و تَرْغِيب يَكِي از مَهْمَتَرِين اَصُول
آزْمَايش شُدِه رَوَان شِنَاسِي تَجْرِبِي اسْت اسْت
دَر سَالِهَائِي اَخِير مَعْلَمَان دَر كَلَّاس دَرَس
بِرَاي تَدْرِيس بَهْتَر بِه اسْتفَادِه از آن رَوِي
آوَرْدِه اَنْد.

تشویق در کلاس

- ۱ - گفتاري (خيلي خوب)
- ۲ - غير گفتاري (لبخند زدن)
- ۳ - اصواتي (آهان، هان)

ویژگیهای تشویق

- ۱- به موقع و به طور مرتب در کلاس درس حضور یابد.
- ۲- با دقت به توضیحات معلم گوش دهد.
- ۳- با جدیت تمام، تکالیف محوله را انجام دهد.

ویژگیهای تشویق

۴ - با شوق زیاد به دنبال کسب اطلاعات بیشتر در زمینه‌ی مطالب درسی خود بگردد.

۵ - در نتیجه، پیشرفت چشمگیری نصیب وی گردد.

تنبیه در قرون وسطی

در قرون وسطی با این تصور که به هنگام تولد کودک، شیطان در جسمش جلوه نموده و علت شرارت و شیطنت کودک بدان سبب است، تنبیه کردن کودک برای خارج کردن شیطان از جسمش رایج بود که این امر تا زمان حاضر نیز در بسیاری از خانواده ها و مدارس ادامه پیدا کرده است.

دیدگاه انتقامی

در آن تنبیه صرفاً به معنای انتقام گرفتن
مورد استفاده قرار گرفته و از لحاظ تربیتی
کاملاً بی ارزش است.

دیدگاه تادیبی

در آن فرد و ادار می شود به منظور کسب احترام و حیثیت در نزد افراد جامعه، بکوشد. از این رو، به خاطر دستیابی به ارزشهای لازم و حفظ شخصیت خود، از هر نوع علم خیالبافی دوری می جوید.

دیدگاه پیشگیری

بر اساس این دیدگاه، با ایجاد ترس و تهدید، زمینه‌ای مهیا می‌گردد تا از خطاکاری فرد جلوگیری به عمل آید و گاه با تنبیه کردن وی در حضور دیگران موجبات عبرت فراهم آورده می‌شود.

دیدگاه ریشه یابی

بر طبق این دیدگاه هر گونه خطا و خلاف عالی دارد و تا هنگامی که آن علل ناشناخته بماند احتمال خطا و خلاف وجود خواهد داشت. لذا در این شیوه کشف علل رفتار و طریق رفع آنها دارای اهمیت بسزایی می باشد.

خطرات تنبيه

❖ کاربرد هر گونه تنبيهی می تواند به رابطه‌ی معلم-شاگرد آسیب شاید دائمی برساند.

❖ کودک ممکن است برای اجتناب از تنبيه به راهبردهایی نظیر دروغگویی متوسل شود که نه تنها برای رشد بلند مدت شخصیت کودک بالقوه زیانبار است، بلکه بی اعتمادی بین معلم و شاگرد را سبب می شود.

خطرات تنبیه

▼ تنبیه این درس نامطلوب را به کودک می آموزد که قوی می تواند ضعیف را به مجازات برساند.

▼ انضباط به مفهوم رعایت صحیح روابط اجتماعی با توجه به مقررات و سنن و ارزشهای تربیتی آمده است با این شرط که فعالیت‌های هیچ یک از دانش آموزان کلاس با حق اختلال در جریان تعلیم و تربیت نگردد.

عوامل بي انضباطي

- ۱ - وضع جسماني، چون رشد ناموزون
- ۲ - زمينه هاي كاري و احساسی و ذهني
- ۳ - عوامل اجتماعي، نظير معاشرت با بدان
- ۴ - عوامل فيزيكي و رواني، چون وجود محيطهاي خفقان آور

فصل هفتم نقش معلم در ایجاد انضباط

- ۱ - درك عميق از مفاهيم و عناصر اصلي تعليم و تربيت
- ۲ - لياقت و كارداني در قضاوت صحيح
- ۳ - تقويت و تايد شخصيت دانش آموزان

قوانین فونتانا

- ۱ - کلاس را علاقه‌مند کنید
- ۲ - منصف باشید
- ۳ - شوخ طبع باشید
- ۴ - وقت شناس باشید
- ۵ - از خشم اجتناب کنید
- ۶ - از خودماني شدن بیش از اندازه پرهیز کنید

قوانین فونتانا

- ۷- برای قبول مسئولیت به کودکان فرصت دهید .
- ۸ - توجه کلاس را متمرکز کنید .
- ۹ - از تحقیر کودکان پرهیز کنید .
- ۱۰ - هشیار باشید .
- ۱۱- از واژه های مثبت استفاده کنید .
- ۱۲- به خودتان اطمینان داشته باشید .

فصل هفتم مهمترین هدفهای مطالعه از نظر متخصصان

- ۱ - برانگیختن ابتکار و ذوق دانش آموزان
- ۲ - استقلال در کار و احساس مسئولیت
- ۳ - ازدیاد تجارب دانش آموزان
- ۴ - استفاده صحیح از اوقات فراغت
- ۵ - گسترش فعالیتهای آموزشی از مدرسه به خانه

فصل هفتم پرورش جنبه هاي گوناگون در دانش آموز

- ۱ - جنبه‌ي خلاقیت
- ۲ - جنبه‌ي کاربردي
- ۳ - جنبه‌ي مهارتي

جنبه مهارتی

- ۱ - تمرینات را در حد توانایی دانش آموز انتخاب نموده و به این وسیله در آنان ایجاد رغبت کند.
- ۲ - انجام تمرین و تکرار را روی نقاط ضعف دانش آموزان متمرکز گرداند.
- ۳ - تفاوت‌های فردی را در نظر داشته باشد.

مهارت جمع بندي

جمع بندي به آن دسته از فعاليتها اطلاق ميشود که به وسيله معلم طراحي مي گردد تا با کمک دانش آموزان کلاس، آنچه را وي به عنوان محتوا براي رسيدن به هدفی ارائه داده است به نتایجی مناسب و پایانی مطلوب برساند.

بدون جمع بندي که معمولاً در کلاس به قصد آموزش و یادگیری صورت می گیرد، آگاهی از میزان تسلط دانش آموزان بر مطالب ارائه شده میسر نخواهد بود.

فصل هفتم ویرگیهای جمع بندی

- ۱ - متمرکز ساختن حواس دانش آموزان بر مطالب آموخته شده
- ۲ - پایان بخشیدن به يك واحد كاري مختصر يا طولاني
- ۳ - آسان سازي، يادگيري مفاهيم يا اصول جديد
- ۴ - ايجاد حس موفقيت و كسب مهارت در دانش آموزان

فصل هفتم

اساس جمع بندي

۱ - خلاصه کردن

۲ - تمرین

WWW*PNUEB*COM

مهارت دادن تکلیف شب

تکلیف شب یا تکالیف شب یا تکالیف خانه آن دسته از فعالیتها را شامل می‌گردد که در راستای یادگیریهای کلاسی به منظور انجام و تمرین آنها در خارج از مدرسه برای دانش آموزان تعیین می‌گردد.

فصل هفتم دیدگاهها در زمینه تکلیف شب

بـرخی از متخصصان دادن تکلیف شب یا خانه را ضروری نمی دانند. به نظر آنها یادگیریهای انجام شده در کلاس، در بسیاری از موارد، برای دانش آموزان کافی است.

دیدگاهها در زمینه تکلیف شب

بعضی از متخصصان بر دادن تکالیف متعدد و زیاد اصرار ورزیده و بر این باورند که تکلیف شب یا خانه یکی از مهمترین فعالیت‌های دانش آموزان به شمار می‌رود.

گروهی از متخصصان تکلیف شب یا خانه را ضروری شمرده بر کیفیت میزان و نوع توجه و دقت خاصی نشان می‌دهند.

اهداف تکلیف شب از دید دکتر اپستاین

- ۱ - تمرین به منظور افزایش سرعت و مهارت
- ۲ - مشارکت به منظور افزایش درگیری دانش آموز با فعالیتهای یادگیری
- ۳ - رشد فردی با هدف پرورش حس مسئولیت، اعتماد به نفس، صداقت، پشتکار و قدرت برنامه ریزی و سازمانبندی در دانش آموز

اهداف تکلیف شب از دید دکتر اپستاین

- ۴ - گسترش روابط متقابل والدین و فرزند در امر یادگیری
- ۵ - آگاه ساختن والدین از آنچه در کلاس درس می گذرد
- ۶ - هشدار به دانش آموز و نیز یادآوری انتظاراتی که معلم از وی در زمینه های درسی و رفتاری دارد

تکالیف شب یا خانه

- ۱ - تکالیف باید مطابق استعداد و علاقه‌ی دانش-آموز و در راستای نیازهای او تعیین گردند
- ۲ - در دادن تکالیف، همواره باید ابتکار و خلاقیت دانش آموز مد نظر باشد
- ۳ - چنانچه قسمتی از تکالیف خانه یا شب به صورت همگانی و یکسان تعیین شود. پسندیده است که بخش دیگری بر اساس نیازهای هر دانش آموز تعیین گردد

تکالیف شب یا خانه

۴ - تکالیف شب نباید در حد و اندازه‌های تعیین گردند که تمام وقت دانش آموز را به خود اختصاص دهند، به خصوص در دوره راهنمایی و دبیرستان که چندین معلم تدریس دروس مختلف را به عهده دارند، در این صورت، تبادل نظر و هماهنگی بین معلمان يك ضرورت مي باشد

تكاليف شب يا خانه

- ۵- سرپرستي و بررسي تكاليف انجام شده امري لازم بوده و بايستي كار دانش-آموز به طور دقيق مورد ارزيابي قرار گيرد
- ۶- تكاليف شب يا خانه نبايد جنبه تحميلي داشته يا به صورت يك جريان ماشيني و مكانيكي درآيد

تکالیف شب یا خانه

- ۷ - نحوه‌ی برخورد و دیدگاه معلم در دادن تکالیف به دانش آموزان نباید به صورتی جلوه کند که موجب اضطراب و هیجان آنان گردد
- ۸ - تکالیف شب یا خانه ممکن است به صورت الزامی و یا انتخابی، مشخص و تعیین گردند

تکالیف شب یا خانه

۹ - معلمان در دادن تکلیف به دانش آموزان باید ترتیبی اتخاذ کنند که آنان مجبور نگردند برای انجام آنها به افراد خانواده متوسل شوند.

فصل هفتم

فصل هشتم

ارتباط و نقش آن در تدریس

هدف کلی

آشنایی دانشجو با ارتباط و نقش آن
در تدریس

- ۱ - مفهوم ارتباط را توضیح دهد.
- ۲ - عناصر موجود در ارتباط را نام ببرد.
- ۳ - عوامل مهم در برقراري ارتباط موثر در کلاس را نام ببرد.

- ۴ - هدف از ایجاد ارتباط را در کلاس درس بیان نماید.
- ۵ - ارتباط ارادي و غير ارادي را تعريف کند.
- ۶ - ارتباط رسمي و غير رسمي را تعريف نماید.
- ۷ - ارتباط يك طرفه و دو طرفه را توضیح دهد.

واژه‌ي ارتباط

- ۱ - انتقال و انتشار آگاهیها و اندیشه ها
- ۲ - ایجاد پیوستگی اجتماعی
- ۳ - اشتراك فكري و همكاري عمومي

ارتباط را عبارت از جستجوی يك راه و روش
با استفاده از امکانات موجود به منظور ترغیب
افکار و عقاید می داند.

هدف ارتباط

وی هدف ارتباط را بیشتر به صورت گسترش دامنه انگیزه های پایدار بخش برای گیرندگان پیام عنوان می کند.

ارتباط را عبارت از فن انتقال اطلاعات و افکار
و رفتارهای انسانی از شخصی به شخص دیگر
می داند.

➤ ارتباط را معرف تمام جريانهاي مي داند كه به وسيله ي آن يك انديشه مي تواند انديشه ي ديگر را تحت تاثير قرار دهد.

➤ به نقل از دانشمندان علوم اجتماعی ارتباط را به مفهوم تکامل اجتماعی به کار برده و آن را منشا فرهنگ و عامل ارتقای انسانی ذکر کرده و عدم آن را به معنای سکون نسبی در حیات انسانی و مانع هر نوع تعالی اجتماعی عنوان نموده است .

ارتباط عبارت است از فرایند انتقال پیام از فرستنده پیام به گیرنده‌ی پیام مشروط بر آن که محتوای پیام مورد نظر فرستنده پیام به گیرنده پیام منتقل گردد و بر عکس

فصل هشتم

انواع ارتباط

- ارتباط مستقیم
- ارتباط غیر مستقیم
- ارتباط جمعی

فصل هشتم

توجه:

ارتباط مستقیم، صمیمانه ترین و کاملترین نوع
ارتباط در فرایند یاددهی- یادگیری به شمار می رود.

فصل هشتم مدل ارتباط نسول

- چه کسی
- چه می گوید
- به چه کسی
- در چه شرایطی
- از چه راهی
- با چه تأثیری

WWW*PNUJEB*COM

فصل هشتم مدل ارتباطي در انطباق با كلاس درس

- ۱ - چه كسي؟ (معلم)
- ۲ - چه مي گويد؟ (متن درس)
- ۳ - به چه كسي؟ (دانش آموز يا دانش آموزان)
- ۴ - در چه شرايطي؟ (كلاس درس)
- ۵ - از چه راهي؟ (گفتار شفاهي، فيلم، انجام آزمايش)
- ۶ - با چه تاثيري؟ (نمره هاي امتحانات وسط يا پايان دوره)

فصل هشتم

عناصر ارتباط

- ۱ - منبع پیام
- ۲ - پیام
- ۳ - گیرنده پیام

WWW*PNUJEB*COM

بازخورد، عبارت است از فرایند یا عکس العملی که گیرنده پیام پس از تفسیر و ارزیابی پیام، از خود نشان می دهد و مجدداً آن را به صورت پیام به فرستنده‌ی پیام ارسال می دارد.

فصل هشتم موانع شناخته و ناشناخته شده در جریان ارتباط

- ۱ - عدم آگاهی معلم از سطح درک دانش آموزان
- ۲ - بحث‌های شفاهی طولانی
- ۳ - جالب نبودن پیام
- ۴ - رویایی شدن
- ۵ - عوامل فیزیکی نامناسب

- ۱ - یاد دادن اطلاعات و معلومات
- ۲ - آموختن مهارت
- ۳ - تغییر طرز فکر و نگرش

فصل هشتم هدف و روش ارتباط

- ▼ شناخت
- ▼ انتقال
- ▼ تاثیر
- ▼ کنترل و هدايت
- ▼ عوامل دگرگوني هدفها
- ▼ تكوين نظام آموزشي
- ▼ توسعهي فناوري ارتباطات

روشهای ارتباطی

- ۱ - ارتباط ارادی و ارتباط غیر ارادی
- ۲ - ارتباط رسمی و ارتباط غیر رسمی
- ۳ - ارتباط کلامی و ارتباط غیر کلامی
- ۴ - ارتباط یک طرفه و ارتباط دو طرفه

فصل نهم

ویژگیهای شایسته‌ی معلم

WWW.PNUEB.COM

هدف کلی

آشنایی دانشجو با ویژگیهای شایسته
معلم

اهداف رفتاری

- ۱- ویژگیهای تعلیم و تربیت قدیم و جدید را مقایسه نماید.
- ۲- ویژگیهای معلم موفق را از دیدگاه گیلبرت هارت بر شمارد.
- ۳- معلم فراگیرنگر فردی و جمعی را مقایسه نماید.
- ۴- معلمان اقتدار طلب و رفاقت طلب را مقایسه کند.
- ۵- ویژگیهای معلمان خوب را از دیدگاه بار بیان نماید.

ویژگی معلمان از دید گیلبرگ هارت

- ۱ - علاقه مندی به دانش آموزان
- ۲ - تسلط به موضوع درس
- ۳ - شناخت تفاوت‌های موجود بین دانش آموزان و روحیه هر کدام از آنان
- ۴ - انجام مطالعه مداوم و کسب آگاهی بیشتر
- ۵ - ایجاد رابطه بین جامعه و مدرسه
- ۶ - کسب آگاهی از فنون و مهارت‌های آموزشی

تیپ شناسی معلمان ۱

الف) معلمان فراگیرنگر

۱. فراگیرنگر فردی
۲. فراگیرنگر جمعی

ب) معلمان درس نگر

۱. درس نگر علمی
۲. درس نگر فلسفی

معلم فراگیرنگر فردی

این نوع معلم به خصوصیات انفرادی دانش آموزان توجه نشان داده و به شناخت فرد فرد آنان اهتمام ورزیده و سپس با هر یک متناسب با ویژگیهای فردی او رفتار میکند.

فراگیرنگر جمعی

این گونه معلمان توجه خود را بیشتر معطوف به جمع دانش آموزان و نه تک-تک آنان کرده و مایلند بدانند که در مورد تربیت کودکان و نوجوانان، روانشناسی پرورشی یا روانشناسی کودک و نوجوان به چه مفاهیم و اصولی اشاره داشته تا از آنها در پیشرفت کلی دانش آموزان استفاده کنند.

درس نگر علمی

این نوع معلمان بیشتر شیفته ی رشته های علمی بوده و سعی آنان بر این است که روز به روز دایره ی علم و دانش خود را افزایش دهند. بدین سبب به علت وسعت اطلاعات، توجه دانش آموزان را به سهولت به سوی خود جلب می کنند .

درس نگر فلسفی

معلمان به درس بیشتر از دانش آموزان اهمیت می دهند اما به دلیل آنکه اکثراً مسائل اجتماعی و اخلاقی را در کلاس درس مطرح می سازند، کلاسهایشان گیرایی خاصی پیدا کرده و مانند مغناطیس دانش آموزان را جذب می کنند به طوری که آنان این گونه معلمان را به راحتی الگوی زندگی خود قرار می دهند.

معلم اقتدار طلب

معلمان اقتدار طلب کسانی هستند که دوست دارند بر دیگران تسلط داشته و همه چیز مطابق میل و اراده ی آنان باشد. از این رو، در جزئیات تدریس و رفتار دانش آموزان دخالت می کنند.

معلم رفاقت طلب

معلمان رفاقت طلب بر خلاف اقتدار طلب، از امر و نهی و رهبری صریح چشم می پوشند. آنان دانش آموزان را از آزادی فراوان برخوردار کرده و به ایشان مجال می دهند تا خود مسائل گوناگون را دریابند و درباره ی آنها تصمیم بگیرند.

فصل نهم مشهورترین پژوهش موجود در زمینه شخصیت معلم

در سال ۱۹۶۰ به وسیله رایانز در ایالات متحده انجام شد. وی با تدوین مقیاس درجه بندی مخصوصی برای ارزیابی ویژگیهای معلم دریافت که معلم فوق فردی گرم، درک کننده، صمیمی، مسئول، منظم، خلاق و پرشور و شوق است.

ویژگیهای مورد نیاز معلم

- ۱ - دارار بودن معرفت و مهارت در فعالیتهای شغلی
- ۲ - عرضه کردن معرفت و مهارتهای خود در کلمات و اشکلاتی که برای دانش آموزان قابل فهم باشد
- ۳ - علاقه مندی به رشد و تکامل کودکان

ویژگیهای مورد نیاز معلم

۴ - محترم شمردن آزادی، رشد و پیشرفت همه ی دانش آموزان و اعتقاد به این که آنان میتوانند پیشرفت کنند. البته این امر در صورتی ممکن خواهد بود که خود معلم پیوسته در حال پیشرفت باشد.

۵ - افزایش معلومات و مهارتهای خود به صورت مستمر

۶ - برقراری روابط دوستانه با افراد اجتماع و سازگار ساختن خود با آداب و رسوم محلی

ویژگیهای مورد نیاز معلم

- ۷- اعتقاد به استدلال در امور و توانایی بررسی و تجزیه و تحلیل مشکلات و مسائل شخصی، اجتماعی و تربیتی
- ۸- صادقانه دوست داشتن کودکان از هر طبقه و در هر شرایط
- ۹- ارزشیابی فعالیتهای خود و دانش آموزان بر حسب مقتضیات زندگی و اصلاح فعالیتهای نامطلوب
- ۱۰- مهارت در همکاری با دیگران (قاسمی پویا، بدون تاریخ)

صفات معلم خوب

- ۱ - درباره ی موضوعی که تدریس می کنند اطلاعات کافی دارند .
- ۲ - در تدریس حالت رسمی به خود نمی گیرند و نحوه تدریس شان به صورت سخت گفتن معمولی است .
- ۳ - می توانند دنیا را از چشم دانش آموزان هم ببینند .
- ۴ - نسبت به موقعیت های گوناگون انعطاف پذیرند .

صفات معلم خوب

- ۵- علاقه مند به آزمایش و بررسی یافته های جدید هستند .
- ۶- بیشتر به آموزش انفرادی می پردازند، یعنی به فرد و تفاوت های فردی توجه دارند.
- ۷- به خوبی می توانند موادی را برای مطالعه انتخاب کنند .

صفات معلم خوب

- ۸ - در موقع آموزش از مهارت‌های غیرکلامی چون تکان دادن سر که حاکی از تایید یا عدم توانایی دانش آموزان است استفاده می نمایند .
- ۹ - در پرسیدن مهارت دارند و هیچ وقت سعی نمی کنند که خودشان به تمام سوالات پاسخ بدهند .
- ۱۰ - شیوه درست و صحیح تھی و اجرای آموزش را میدانند .

مهمترین ملاکهای شایستگی برای معلمان

- ۱- توانایی جذب دانش آموزان توانایی اداره ی کلاس و هدایت دانش موزان
- ۲ - توانایی ایجاد یادگیری در دانش آموزان گذاشتن مهارت در روشهای آموزش
- ۳ - فراهم کردن زندگی شاد و سعادت‌مندانه برای دانش آموزان

جان دیویی

مربی تعلیم و تربیت است که اعتقاد داشت آموزش و پرورش را نباید صرفاً به عنوان وسیله‌ی آماده‌سازی دانش‌آموزان برای زندگی دانست، بلکه به عقیده او تعلیم و تربیت خود زندگی است و اگر لازم است که زندگی لذت بخش باشد پس فرایند آموزش و پرورش و محیط مدرسه نیز باید لذت بخش و شادی آفرین باشد

ژان ژاک روسو

▼ اندیشمند بزرگ تربیتی نیز حامی این طرز فکر بوده و در کتابش به نام امیل بر لذت-بخش بودن فرایند آموزش بسیار تاکید ورزیده و مریبان را به فراهم آوردن شرایط مطلوب تربیتی سفارش کرده است .

سیف

معلم فردی هزارپیشه است. گروهی از او توقع سحر کلام دارند، گروهی او را اداره کننده و هدایت کننده ی دیگران می دانند، کسانی از او توقع انتقال دانش و ایجاد مهارت دارند، بعضی از او توقع بازیگری در کلاس درس را دارند.

سیف

کسانی می خواهند که او دیگران (شاگردان) را به فعالیت وادارد. کسان دیگری از او توقع یک استادکار ماهر و هنرمند را دارند و حتی گروهی دیگر او را فراهم آورنده نشاط و شادی زندگی برای یادگیرندگان می دانند.

فصل دهم

تفکر در کلاس درس

WWW.PNUEB.COM

هدف کلی

آشنایی دانشجو با مفهوم تفکر و انواع آن

اهداف رفتاری

- ۱ - مفهوم تفکر را توضیح دهد .
- ۲ - انواع مختلف مسئله را نام ببرد .
- ۳ - انواع تفکر را از دیدگاه شعاری نژاد نام ببرد .
- ۴ - عوامل و جنبه های مختلف تفکر را بیان نماید .
- ۵ - مراحل مختلف سراسر استدلال را از دیدگاه جان دیویی بیان کند .

اهداف رفتاری

- ۶ - نتایج مطالعه ورتایمر بر روی تفکر کودکان را بیان نماید .
- ۷ - انتقاد ورتایمر را بر تمرین در جریان یادگیری بیان کند .
- ۸ - دیدگاه اسلامی را درباره ی تفکر توضیح دهد .
- ۹ - عوامل مختلف در پرورش تفکر را بیان نماید .
- ۱۰ - فایده ی استفاده از روش فعال را در تدریس و در تاثیر بر رشد تفکر توضیح دهد .

شاپوریان

به طور کلی تفکر و اندیشه را می توان فرایند و رفتن با نشانه ها و رمز هایی دانست که فرد از دنیای خارج در ذهن خود گردآورده است، زیرا در واقع صرفاً به مدد این رمزها و نشانه هاست که فرد قادر می-گردد مسائلی را حل کند و یا اینکه مسائل جدیدی را در زمینه های مختلف مطرح سازد.

اسمیت

کار اصلی مدرسه، رشد قوه ی تفکر می باشد.
هاچینز نیز به اهمیت فکر کردن اعتقاد داشته و
تاکید می کند که عقل فرد باید رشد کند و این هدفی
است که وی برای مدرسه بیان می کند.

در کتاب خود به نام « دموکراسی و تعلیم و تربیت » چنین می نویسد که هیچ کس از لحاظ نظری ارزش و اهمیت پرورش عادات صحیحی فکر کردن را در مدرسه مورد شک و تردید قرار نمی دهد اما عملاً چه در خانه و چه در مدرسه به شرط استعداد تفکر دانش آموزان عنایتی مبذول نمی گردد.

برتراند راسل

فلیسوف معاصر نیز اعتقاد دارد که مردم روی زمین از فکرکردن بیشتر از چیزهای دیگر چون انهدام یا مرگ می ترسند .

مان

فکر کردن به اعتقاد روان شناسان استفاده از رمزها یا سمبل هایی است که نشان دهنده تجربیات گذشته می باشند. به عبارت دیگر، فرد به کمک یادگیریهای قبلی به تفکر می پردازد.

انواع تفکر

- ۱ - تداعی آزاد
- ۲ - خیالیبافی
- ۳ - تفکر عملی
- ۴ - تفکر خلاق

تداعی آزاد

تفکری است که فرد هیچ گونه کنترلی بر آن نداشته و از هر گونه قید خارجی آزاد بوده و تقریباً تحت تاثیر حالات درونی وی قرار دارد.

خیالیابی

تفکری است در آن شخص افکاری را دنبال می کند که با واقعیات زندگی سرو کار نداشته و به عالم خارج هم ارتباطی ندارد.

تفکر عملی

تفکری است که اغلب در مسائل ساده روزمره مانند تفکر در خصوص اینکه چگونه فعالیت‌های یک روز خود را سروسامان داده و یا فعالیت ویژه‌ای را به طور عادی انجام دهیم، رخ می‌دهد.

تفکر خلاق

تفکری است که در آن فرد به حل مشکلات سخت و به ظاهر حل نشدنی پرداخت و یا اینکه برای مسائل حل نشده گذشته راه‌های تازه‌ای می‌یابد.

فصل دهم

جنبه های تفکر و فعالیت ذهنی

۱ - احساس

۲ - حافظه

۳ - تخیل

فصل نهم مراحل استدلال از نظر

جان دیوویی

- ۱ - دقت به مفروضات مسئله
- ۲ - توجه به راه حل‌های مختلف
- ۳ - ارائه ی فرضیه
- ۴ - آزمایش فرضیه
- ۵ - به کار بردن راه حل صحیح

تحقیقات ورتایمر در مورد فکر کردن کودکان

- ۱ - تمرینها یا مشقهایی که فاقد قوه ابتکارند
- ۲ - پاسخهای فوری
- ۳ - رشد فکری کورکورانه و سرزنش آنها

عوامل موثر در پرورش تفکر

فصل نهم

- ۱ - وجود انگیزه
- ۲ - یادگیری شناخت طرح مسئله
- ۳ - یادگیری حقایق در زمینه ی حل مسئله
- ۴ - یادگیری چگونگی آزمایش تفکر

عوامل موثر در پرورش تفکر

فصل نهم

- ۵ - یادگیری درک روابط میان پدیده‌ها
- ۶ - عادات به پژوهش و پرهیز از تعصب
- ۷ - تشکیل جلسات بحث
- ۸ - سرانجام، استفاده از روشهای تدریس فعال

فصل یازدهم

ارزئیابی

WWW.PNUEB.COM

هدف کلی

آشنایی دانشجویان با ارزیابی و انواع آن

اهداف رفتاری

- ۱ - فواید ارزشیابی را بیان نماید .
- ۲ - انواع ارزشیابی را بیان کند .
- ۳ - اشکلات مهم ارزشیابی پایانی را بیان نماید .
- ۴ - دلایل عدم دستیابی دانش آموزان به اهداف آموزشی را توضیح دهد .
- ۵ - ارزشیابی تشخیصی را تعریف کند .

اهداف رفتاری

- ۶ - اهداف ارزشیابی را بیان نماید .
- ۷ - روشهای مختلف ارزشیابی را شرح دهد .
- ۸ - درباره نقش آزمونهای معلم ساخته توضیح دهد .
- ۹ - مراحل طراحی آزمون معلم ساخته را بیان کند .
- ۱۰ - مهمترین علت نقص در ارزشیابی مدارس را بیان کند .

ویژگی ارزشیابی

معلم از اشکالات موجود در هدفها، محتوا، وسایل آموزشی و شیوه های تدریس خود آگاه گشته و از نحوه ی موفقیت و عدم موفقیت دانش آموزان و همچنین میزان آمادگی آنان برای انجام فعالیت های بعدی با خبر گردد.

ویژگی ارزشیابی

معلم از محاسن و معایت بتدریس خود مطلع گشته و شایستگی ابزارهایی را که در ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مورد استفاده قرار داده است، دریابند.

انواع ارزشیابی

- ۱ - ارزشیابی تکوینی
- ۲ - ارزشیابی پایانی
- ۳ - ارزشیابی تشخیصی

این نوع ارزشیابی در زمانی که هنوز یادگیری در حال شکل گرفتن است، اجرا می گردد.

ارزشیابی هایی که امروزه در مدارس
ما اعمال می شوند اغلب در زمره ی
این نوع ارزشیابی قرار دارند.

ارزشیابی تشخیصی

کلیه فعالیتهای آموزشی و پرورشی با هدف ایجاد تغییرات مطلوب در دانش آموزان صورت می-پذیرد و برای ایجاد هر نوع تغییر باید به آمادگی قبلی آنان توجه داشت.

فصل یازدهم اهداف ارزشیابی تشخیصی

- ۱ - قرار دادن دانش آموزان در موقعیتی که قادر گردند یادگیری مطالب تازه را شروع کنند.
- ۲ - کشف دلایل مشکلات آنان در دستیابی به هدفهای آموزشی

هدفهای ارزشیابی

➤ ارزشیابی می بایستی از میزان فعالیتهای دانش آموزان در طول یادگیری و همچنین از حدود آموخته ها، پیشرفت و عقب ماندگی آنان اطلاعات موقتی به دست دهد و نیز قادر به شناخت موارد زیر باشد:

- ۱ - قدرت و ضعف روش تدریس معلم
- ۲ - ارزشمند بودن هدفهای آموزشی
- ۳ - اعتبار محتوا
- ۴ - وسیله پیش بینی موفقیت تحصیلی

هدفهای ارزشیابی بطور کلی

- ۱ - شناخت توانایی و زمینه های علمی دانش آموزان و کمک به تصمیم گیری برای انجام دادن فعالیتهای بعدی آموزشی
- ۲ - شناساندن هدفهای آموزی در فرایند تدریس
- ۳ - بهبود و اصلاح فعالیتهای آموزشی

فصل یازدهم هدفهای ارزشیابی بطور کلی

- ۴ - شناخت نارساییهای آموزشی دانش آموزان و ترمیم آنها
- ۵ - ایجاد رغبت و کسب عادات صحیح آموزشی در دانش آموزان
- ۶ - سنجش میزان توانایی دانش آموزان برای ارتقاء آنان از یک مرحله به مرحله ی دیگر

روشهای ارزشیابی

بسیاری از ارزش‌گذاریهای معلمان در مدارس بایستی بر اساس مشاهده‌ی فعالیت‌های دانش‌آموزان که در درون مدرسه انجام می‌دهند، صورت پذیرد و نه این‌که صرفاً بر نمرات امتحانی آنان استوار باشد.

فصل یازدهم چهار روش ارزشیابی

- ارزشیابی از طریق مشاهده
- ارزشیابی از طریق انجام دادن کار
- ارزشیابی از طریق آزمون شفاهی
- ارزشیابی از طریق آموزنهای کتبی

آزمونهای معلم ساخته

فصل یازدهم

آزمون وسیله‌ای برای بررسی مشاهدات منظم معلم از رفتار دانش آموز به حساب می‌آید. آزمونهایی که به صورت کتبی تهیه میشوند، آزمون کتبی نام دارند.

آزمونهای معلم ساخته

فصل یازدهم

آزمون مشتمل بر مجموعه‌ای از پرسش‌هایی هستند که دانش آموزان باید به صورت کتبی به آنها پاسخ دهند تا معلم قادر گردد با بررسی آنها ایشان را دقیق‌تر شناسایی کند.

آزمونهای نظر ساخت

فصل یازدهم

- ▼ آزمونهای میزان شده
- ▼ آزمونهای معلم ساخته

WWW*PNUJEB*COM

آزمونهای معلم ساخته

آزمونهایی هستند که معلمان به منظور
ارزشیابی دانش آموزان خود از آنها استفاده
به عمل می آورند .

ثرندايك و هيگن

فصل يازدهم

آزمونهاي معلم ساخته بسيار مورد استفاده بوده
و در ارزشيابي پيشرفت و موفقيت دانش آموزان
نقش بسزايي را ايفا مي کنند.

فصل یازدهم نقش آزمونهای معلم ساخته

یکی از جنبه‌های مهم کار معلم ارزشیابی پیشرفت دانش‌آموز می‌باشد. هر گاه اجرای آزمونهایی که معلم ساخته به نحو صحیح انجام نگیرد و یا استفاده از آنها جنبه‌ی تنبیهی داشته باشد موجب دل‌سردی دانش‌آموزان گذشته و در نتیجه یادگیری آنان به درستی راهنمایی نمی‌گردد.

مراحل طرح ریزی آزمون معلم ساخته

- ۱ - تعریف هدفهای مورد ارزشیابی
- ۲ - تهیه آزمون، مشخص کردن محتوای آن

فصل یازدهم پرسشهای چند گزینه‌ای

- ۱ - سوال را طوری بنویسد که با در نظر گرفتن گروه موردآزمایش، دشواری خواندن آن کم باشد.
- ۲ - عبارت سوال را کلمه به کلمه از روی کتب درسی ننویسد.
- ۳ - هر گاه سوال بر عقیده‌ی خاصی مبتنی و یا از منبع به خصوصی کسب شده باشد، صاحب عقیده و یا ماخذ سوال ذکر شود.

فصل یازدهم پرسشهای چند گزینه‌ای

- ۴- در موقع طرح سؤالی از آزمون عینی دقت گردد که هیچ یک از سؤالی راهنمایی و یا توضیحی برای سؤالی دیگر فراهم نکند.
- ۵- از به کار بردن سؤالی وابسته و متکی به یکدیگر پرهیز گردد.
- ۶- جای سؤالی به طور نامنظمی تصادفی انتخاب شود.

پرسشهای چند گزینه‌ای

فصل یازدهم

- ۷ - از طرح سوالهای فریب دهنده و گمراه کننده اجتناب گردد.
- ۸ - از هر گونه ابهام در بیان عبارات و در معنی آنها پرهیز شود.
- ۹ - از طرح سوالهای مربوط به موضوعاتی جزئی و کم اهمیت اجتناب گردد.

پرسشهای صحیح - غلط

مانند پرسشهای چند گزینه‌ای است که صرفاً به سبب ماهیت به دو گزینه محدود می‌گردد. معمولترین نوع سوالهای صحیح - غلط عبارت از يك جمله اخباري ساده است که دانش آموز باید صحت و سقم آن را مشخص سازد.

پرسشهای جورکردنی

▼ نوعی پرسش چند گزینه‌ای می‌باشد که تفاوت اصلی آن در این است که چند سوال در برابر جواب را می‌گیرد و دانش‌آموز باید مشخص سازد که کدام پاسخ مربوط به کدام سوال می‌باشد.

پرسشهای کامل کردنی

پرسشهای کامل کردنی شامل يك جمله مي باشد
که يك کلمه و يا در مواردی يك عبرت کوتاه از
آن حذف گردیده و دانش آموز باید کلمه يا عبارت
مورد نظر را در جای خالی جمله بنویسد.

پرسشهای کوتاه پاسخ

چنانچه پرسشهای کامل کردنی به صورت جمله‌ای سوالی مطرح گردد و دانش‌آموز مجبور باشد پاسخ آن را بنویسد، این نوع سوال را، پرسش کوتاه پاسخ می‌گویند.

آزمون انشایی (تشریحی)

این نوع آزمونها که در آن سوالات به صورت تشریحی یا انشایی به دانش آموزان داده می شود، از رایج ترین نوع آزمونهای معلم ساخته به شمار می روند.

آزمون انشایی (تشریحی)

این نوع پرسشها، بر خلاف بسیاری از انواع پرسشهای عینی که بر بازشناسی تاکید دارند، برای اندازه‌گیری سطوح بالایی هدفهای آموزشی در حیطه‌ی شناختی مانند قضاوت و ارزشیابی، ترکیب و تجزیه و تحلیل، بسیار مناسب می‌باشند.

فصل یازدهم محدودیتهای آزمونهای تشریحی

- ۱ - وقتگیر بودن آن به هنگام تصحیح یا نمره‌گذاری به سبب تعداد زیاد دانش‌آموزان
- ۲ - امکان دخالت نظر مصحح در قضاوت و در نتیجه کاسته شدن از دقت و عینیت نمرات

فصل یازدهم محدودیتهای آزمونهای تشریحی

۲ - ضعف قدرت دانش

۴ - امکان کم سنجش عواملی چون آمادگی ذهنی و سرعت انتقال دانش آموز

فصل یازدهم پیشنهادهایی در مورد تهیه آزمونهای انشایی

پیش از تهیه ی سؤاالهای آزمون، آن دسته
از فعالیت‌های ذهنی را که مایلید اندازه
بگیرید به روشنی مشخص سازید .

فصل یازدهم پیشنهادهایی در مورد تهیه آزمونهای انشایی

به طور کلی سوالهای انشایی را با عباراتی از این قبیل
آغاز کنید:

- ۱ - مقایسه کنید.
- ۲ - بگویید به چه دلیل...
- ۳ - مباحثات له و علیه این موضوع را شرح دهید.
- ۴ - مثالهای ابتکاری و اصیل برای این مطلب ذکر
نمایید.
- ۵ - علت و چگونگی این امر را شرح دهید.

